Sisekaitseakadeemia

Politseikolledž

Jarek Pavlihhin

PK 030

KRIMINAALPOLITSEI TEGEVUS NARKOKURITEGEVUSE VASTASES VÕITLUSES LÕUNA-EESTIS AASTATEL 2001-2006

Lõputöö

Juhendaja:

Arved Ant (magister)

Kaasjuhendaja:

Rauno Võsaste

Tartu 2007

ANNOTATSIOON

Käesolev lõputöö on kirjutatud teemal „Kriminaalpolitsei tegevus narkokuritegevuse vastases võitluses Lõuna-Eestis aastatel 2001-2006“. Lõputöö on kirjutatud eesti keeles ning töö maht ilma lisadeta on 52 lehekülge.

Autor analüüsib narkokuritegusid, millised registreeriti ajavahemikul 2001 kuni 2006, seega nii karistusseadustiku kui kriminaalkoodeksi järgi kvalifitseerituid kuritegusid.

Lõputöö uurimuse objektiks on Lõuna-Eestis narkokuritegude kohta koostatud statistika juba nimetatud ajavahemiku kohta ning nende politseiametnike tööalane tegevus, kes lahendasid samal ajal narkokuritegusid. Uurimise aine on narkokuritegude arv, selle muutlikkus või stabiilsus Lõuna-Eestis aastatel 2001-2006.

Lõputöö eesmärk on selgitada, milliseid narkokuritegusid aastatel 2001 kuni 2006 praeguse Lõuna Politseiprefektuuri territooriumil toime pandi, iseloomustada nende osakaalu üldkuritegevuses ning avastamise protsenti, samuti ära võetud narkootiliste ainete kogust ja liiki ning seda, milliseid jälitustoiminguid narkokuritegude avastamiseks teostati. Autor püüab töö käigus leida ka vastuse küsimusele, kas nimetatud aastatel töötanud politseiametnike väljaõpe, tehniline varustatus ja töötingimused olid piisavad narkokuritegude vastu võitlemisel. Samuti vaatleb autor narkokuritegevuse vastast seadusandlust.

Autor kasutab töö eesmärkide saavutamiseks ankeetküsitlust, millise ta viis läbi politseiametnike seas, kes aastatel 2001 kuni 2006 töötasid praeguse Lõuna Politseiprefektuuri piires. Uurimismeetodiks on ankeetküsitlus, mis koosneb avatud küsimustest ning on ilma valikvastusteta.

Kuivõrd varasemalt ei ole ajavahemikus 2001 kuni 2006 Lõuna-Eestis registreeritud ja avastatud narkokuritegusid ning ära võetud narkootiliste aineite kohta koostatud analüüse, siis on just see antud töö peamiseks eesmärgiks ning uudseks Lõuna-Eesti narkokuritegevust iseloomustavaks materjaliks.

Autor kasutab töös registreeritud kuritegude narkokuritegude kohta statistikat politseiandmebaasist POLIS, Kohtuekspertiisi ja Kriminalistika Keskuse statistikat ära võetud ainete koguste ja liikide kohta ning Lõuna Politseiprefektuuri kriminaalosakonna narkokuritegude talituse siseselt koostatud statistikat. Viimane asub talituse vanemkomissari Heiki Roodi käes.

SISUKORD

ANNOTATSIOON.....1
SISUKORD.....3
SISSEJUHATUS.....5
LÜHENDID.....8
1. Ajalugu.....9
1.1. Kriminaalpolitsei ajalugu.....9
1.2. Narkokuritegevuse vastne võitlus taasiseseisvunud Eestis.....14
2. Uurimus narkokuritegudest aastatel 2001-2006 Lõuna-Eestis.....16
2.1. Statistiliste andmed Lõuna-Eesti maakondades aastatel 2001-2006.....16
2.1.1. Tartu maakond.....16
2.1.2. Jõgeva maakond.....18
2.1.3. Viljandi maakond.....19
2.1.4. Põlva maakond.....21
2.1.5. Võru maakond.....22
2.1.6. Valga maakond.....23
2.1.7. Lõuna Politseiprefektuur.....24
2.2. Statistiliste andmete analüüs.....25
2.3. Lõuna-Eestis ära võetud narkootilised ja psühhotroopsed ained aastatel 2001-2006...30
2.4. Küsitlus Lõuna-Eestis aastatel 2001-2006 töötanud narkopolitseinikega.....33
2.4.1. Kasutatav küsimustik.....34
2.5. Küsitluse tulemused ja analüüs.....35
2.6. Küsitluse tulemuste järeldused.....37
3. Jälitustegevus narkokuritegude vastases võitluses.....39
3.1. Töö salajaste kaastöötajatega.....39
3.2. Jälitustoimingud.....41
3.2.1. Kõnedeeristus.....41
3.2.2. Varjatud jälgimine.....41
3.2.3. Salajane pealtkuulamine.....42
3.2.4. Kuriteo matkimine.....43
3.2.5. Posti-või telegraafisaadetise varjatud läbivaatus.....43

KOKKUVÕTE.....44
ANNOTATSIOON (VENE KEELES)…….50
KASUTATUD KIRJANDUS.....52
LISAD…….....53

SISSEJUHATUS

New York ringkonnaprokurör Clifford Fishman on öelnud: "Narkomaania on sotsiaalne probleem. Viletsus, vaesus ja diskrimineerimine hariduses on narkomaania peamised põhjused. Et kõrvaldada seda pahet, tuleb meil muuta olusid, mis seda põhjustavad."[1]

Narkokuriteod on karistusseadustikus sätestatud rahvatervisevastased süüteod, mis seisnevad narkootilise aine ebaseaduslikus käitlemises, so kasvatamises, valmistamises, veos, hoidmises ja omandamisest väikeses ja suures koguses edasiandmise eesmärgil, samuti täisealise isiku poolt narkootilise või psühhotroopse aine tarvitamisele kallutamises, sealhulgas ka alaealise muu uimastava aine tarvitamisele kallutamine.

Võitlus narkokuritegude vastu on olnud Eesti politsei üks prioriteetidest alates aastast 2000. Narkostrateegia, Laulasmaa deklaratsioon, kriminaaltulu – need on viimaste aastate märksõnad.

Narkokuritegevus on otseses seoses organiseeritud kuritegevuse, inimkaubanduse, rahapesu ja terrorismiga. See väide võib tunduda üldistatuna ja kõrgelennulisena. Samal ajal on tõestatud narkokuritegevuse seos üldkuritegevusega.[2]

Käesoleva töö eesmärgiks on autor võtnud uurida, milliseid narkokuritegusid aastatel 2001 kuni 2006 praeguse Lõuna Politseiprefektuuri territooriumil toime pandi ning nende osakaal üldkuritegevuses ning avastamine, milline oli ära võetud narkootiliste ainete liik ja kogus ning milliseid jälitustoiminguid seoses narkokuritegude avastamisega teostati. Samuti püüab autor töö käigus leida vastuse, kas nimetatud aastatel töötanud politseiametnike väljaõpe, tehniline varustatus, seadusandlus ning töötingimused olid piisavad narkokuritegude vastu võitlemisel.

Kuivõrd ajavahemikus 2001 kuni 2006 ei ole Lõuna-Eestis registreeritud ja avastatud narkokuritegusid ning ära võetud narkootilisi aineid analüüsitud, siis on see antud töö üheks peamiseks eesmärgiks.

---

[1] Polkehn , K, Szeponik, H. 1989. Kes suud ei pea, peab surema. Tallinn, lk 215
[2] Eenmaa, M. jt. 2006. Kriminaalpolitsei ja narkootikumid. Õpik. Tallinn, lk 10

Praegune Lõuna Politseiprefektuur teenindab kuute maakonda: Tartu-, Viljandi-, Jõgeva-, Põlva-, Võru ja Valgamaad, kus kuni aastani 2004 olid iseseisvad politseiprefektuurid. Kõigis politseiprefektuurides töötasid alates 01.03.2001 loodud narkokuritegude talitused, mis 01.01.2004.a reorganiseeriti seoses Lõuna Politseiprefektuuri loomisega ühtseks narkokuritegude talituseks.

Selleks, et mõtestada lahti narkokuritegevuse olemus ning selle koht Eestis toimepandavate kuritegude seas, on autor kirjutanud töö esimeses peatükis kriminaalpolitsei ajaloost ning narkokuritegevuse vastasest võitlusest taasiseseisvunud Eestis.

Autor analüüsib narkootiliste ainete liike ja nende koguseid, mida nimetatud aastatel ebaseaduslikult käideldi. Samuti käsitleb autor erinevaid narkokuritegusid, mida piirkonniti toime pandi ning teeb ettepanekud narkokuritegude vastaseks võitluseks tulevikuks.

Kuna narkokuritegevus on oma olemuselt varjatud, siis on nende kuritegude avastamiseks vaja kasutada jälitustegevust, millest töö autor kirjutab kolmandas peatükis.

Autor käsitleb uuringus probleemi, kas aastatel 2001 kuni 2006 Lõuna-Eestis tehtud ümberkorraldused narkokuritegude vastases võitluses politsei poolt on olnud piisavalt tõhusad või on need olnud ebapiisavad.

Uurimismeetodina kasutatakse ka andmete statistilist analüüsi ning küsitlust. Küsimustele vastuse leidmiseks viis autor läbi küsitluse ajavahemikus 2001 kuni 2006 töötanud politseiametnike hulgas ning analüüsis nimetatud aastate statistilisi andmeid narkokuritegude kohta. Antud teemat käsitleb autor teises peatükis, mille lõpus toob ära uuringu tulemused, mille sisuks on narkokuritegude arvu ja toimepanijate suhte erinevused või sarnasused aastatel 2001 – 2006.

Politseiametnike väljaõppe, tehniline varustatuse, kehtinud seadusandluse võimaluste, reformide kohta töökorralduses ning töötingimuste kohta informatsiooni saamiseks viis autor läbi küsitluse. Küsitletavateks valis autor kriminaalpolitseinikud, kes töötasid aastatel 2001 kuni 2006 praeguse Lõuna Politseiprefektuuri piirides, valimi seas on nii neid, kes alustasid narkopolitsei tööd suhteliselt olematute teadmistega, kui ka neid, kes selleks tööks on saanud vastava väljaõppe. Nimetatud valimi hulgas oli politseiametnikke, kelle otseseks tööülesandeks

ei olnud tegeleda narkokuritegude avastamisega, kuid kes oma töö tegemise käigus said jälituslikku informatsiooni narkokuritegevuse kohta.

Töö autor püstitab järgmise hüpoteesi: narkokuritegude vastane võitlus on olnud piisavalt tõhus Lõuna - Eestis aastatel 2001 kuni 2006.

LÜHENDID

GHB - gammahüdroksübutüraat

HÕS – haldusõigusrikkumiste seadustik

KrK – kriminaalkoodeks

KarS - karistusseadustik

KEKK- Kohtuekspertiisi ja Kriminalistika Keskus

MDMA - metüleendioksümetamfetamiin

NPAS – Narkootiliste ja psühhotroopsete ning nende lähteainete seadus

PMK – 3,4-metüleendioksüfenüül – 2-propanoon

1. AJALUGU

1.1. Kriminaalpolitsei ajalugu

Selles punktis tutvustab autor kriminaalpolitsei mõistest ja selle tekkimisest Eestis ja lühidalt mujal maailmas. Valdavalt kasutab autor antud teemal eestikeelset kirjandust. Välja tuuakse kriminaalpolitsei loomise vajaduse ning selle mõju ühiskonnale.

Politseifunktsioon on Eestis sajandeid lähtunud mõisast, kohtust ja vallaaparaadist. Riiklik politseistruktuur jõudis Eesti aladele alles üleeelmise sajandi kaheksanda aastakümne lõpul. 9. juunil 1888.a kinnitas Venemaa keiser Riiginõukogu arvamuse, millega tsaarivalitsus tsentraliseeris ka Balti kubermangude senise aadli eesõigustel põhinenud politseiorganisatsiooni[3].

Vene tsaririigi aastail loodi mitu erinevat politseiharu, sealhulgas tervishoiupolitsei ja kriminaalpolitsei. Esimese vene revolutsiooni tormilised aastad mõjutasid kahtlemata ka kuritegevuse kasvu. 1908 aastal võeti Venemaal vastu otsus asutada suuremates linnades (teiste seas ka Tallinnas ja Tartus) kriminaalpolitsei.[4]

Seda võime pidada esimeseks märgiks kui Eesti aladel tekkis politseilises mõistes eraldi üksusena kriminaalpolitsei. Varasemad kõikvõimalikud politseifunktsioone täitnud erinevate nimetustega ametnikud täitsid siiski tänapäevases mõistes väli- või korrakaitsepolitsei funktsioone.

Kriminaalpolitsei ajalugu Euroopas ulatub Napoleoni valitsemise aega, mil prantslased esimesena moodustasid revolutsioonijärgse kuritegevuse jälgimiseks erilise politseikomando. Rabavaks võib pidada ka kriminaalpolitsei looja Francois Eugene Vidcoqi põhimõtet, et kuritegevuse vastu tuleb võidelda kurjategijate enda abiga. Samast ajast on pärit ka kriminaalpolitseid teistest politseiliikidest eristav tunnus: kasutada informaatoreid, sealhulgas

[3] Pärn, Ü. 1998. Politsei Jõgevamaal nüüd ja varem, Jõgeva: OÜ Vali Press, lk 63
[4] Krikk, M. 2001. Eesti Politsei loomine ja areng 1918-1940, Tallinn: Olion, lk 15-16

endisi kurjategijaid, samuti kurjategijate sekka imbumist, rääkimata andmebaaside ja kartoteekide loomisest.

Eestis sai kriminaalpolitsei loomise algatajaks tollane peaprokurör Jaan Teemant. Eraldiseisva politseiüksuse loomise vajadus tulenes kuritegevuse kõrgest tasemest, milline oli põhjustatud I Maailmasõja, riigipöörete, Saksa okupatsiooni ja Vabadussõja järgsest keerulisest olukorrast.[5]

5. jaanuaril 1920 andis Eesti Valitsus välja „Kriminaalpolitsei korralduse“[6], mille järgi allutati loodud kriminaalpolitsei kohtuministeeriumi alluvusse. Kriminaalpolitsei ametnikud võisid vajaduse korral (kui kurjategija vastu hakkas) appi kutsuda välipolitseid, sõjaväevõime ja eraisikuid. Kõik olid kohustatud aega viitmata kriminaalpolitseid tema töös abistama. Kriminaalpolitsei kohaleilmumise järel andis välipolitsei kuriteo jälgimise ja uurimise talle üle.[7]

Nagu näha on kõikjal maailmas, küll erinevatel aegadel, olukord riigis tinginud vajaduse luua kriminaalpolitsei. Kriminaalpolitsei ülesanne on ikka olnud võitlus kuritegevusega, see tähendas ära hoida, jälgida ja lahendada kuritegusid. Muust politseitööst oli Eesti toonane kriminaalpolitsei vabastatud.

Tolleaegne kriminaalpolitsei oli väikesearvuline sellepärast, et küllalt suur osa ka rasketest kuritegudest tuli lahendada välipolitseil. Samas on teada, et 1926 aastal avastas kriminaalpolitsei tapmistest ja röövmõrvadest 95%, 1930-ndate aastate lõpul aga koguni 98-99%, kelmustest tehti kindlaks 83% ja vargustest ning süütamistest 55-60%.[8]

Narkokuritegevuse leviku kohta Eestis esimese vabariigi ajal kirjutab Mai Krikk oma raamatus “Eesti kriminaalpolitsei 1920-1940”.

1920. aastate alguses liikus peamiselt apteekrite ja rohukaupluste omanike käes kokaiin ja seda ka tänapäeva mõistes väga suurtes kogustes.

---

[5] Krikk, M. 2001. Eesti Politsei loomine ja areng 1918-1940, Tallinn: Olion, lk 115-116
[6] RT 1920, nr 4/5
[7] Krikk, M. 2001. Eesti Politsei loomine ja areng 1918-1940, Tallinn: Olion, lk 116
[8] Krikk, M. 2001. Eesti Politsei loomine ja areng 1918-1940, Tallinn: Olion, lk 124

1927. aastal hakkasid üha enam märku andma narkootilised ehk tolleaegses sõnastuses uimastavad ained. Uimasteid sai apteekidest ainult arstiretsepti alusel, vahetevahel neid ka varastati sealt. Salaja tõid uimastid Eestisse meremehed, riiki imbus neid ka rongide personali ja reisijate kaudu. Uimastavatest ainetest oli esikohal kokaiin, vähem tarvitati morfiini. Oopiumi tarvitati vaid meditsiinis. Heroiini sel ajal Eestis ei tuntud. Kokaiini ja morfiini kasutamine oli eelkõige I maailmasõja pärand. Kõige rohkem olid need tsaariajal levinud vene garnisoni ohvitseride seas. Vabariigi algaastail olid uimastite tarvitajateks pagulased, arstid, üksikud koolinoored, kurjategijad ja pätid.[9]

1932. aastaks oli narkoprobleem Eestis juba nii suur, et Politsei Peavalitsus nõudis kriminaalpolitseilt olukorra kaardistamist.

Kui tolleaegset olukorda võrrelda tänapäevaga, siis on märgatavad erinevused tarvitatavates narkootilistes ainetes, muutunud on tarbijaskond. Kokaiin on tänapäeva Eestis üks vähemlevinud narkootiline aine. Mõnuaine, mida esimese Eesti Vabariigi ajal kõige enam tarvitati, on tänases Eestis pigem jõukama elanikkonna narkootikum, seda eelkõige kõrge hinna tõttu. Ka tarbijaskond on tänapäeval märgatavalt muutunud – tarbijateks on peamiselt koolinoored ja materiaalselt vähem kindlustatud inimesed vanuses 20 kuni 30 aastat. Neile on kättesaadavamad kanep, amfetamiin ja ecstasy.

Mai Krikk oma raamatus „Eesti kriminaalpolitsei 1920-1940" kirjutab: „Viljandi kriminaalpolitseist Tallinna komandeeritud nooremametnik Johannes Ingel oli saanud vihje, et Johansoni rohukauplus hangeldab kokaiiniga. Ta võttis kaasa agent Moorbergi ja läks ülemusele faktist teatamata kohale. Veel kaks isikut võeti kaasa. K. Moorberg kui ostja soovis osta kilo kokaiini. Johanson andis selle koguse, hinnaks küsis 80 000 marka. Raha ta aga ei saanud, sest K. Moorberg näitas talle oma ametitunnistust ja kutsus Johansoni kriminaalpolitseisse".[10]

[9] Krikk, M. 2007. Eesti kriminaalpolitsei 1920-1940.Tallinn , lk 86
[10] Krikk, M. 2007. Eesti kriminaalpolitsei 1920-1940.Tallinn, lk 44

Tuues paralleeli tänapäevaga, siis juba sel ajal kaubitseti narkoturul väga märkimisväärsete narkootiliste ainete kogustega. Tänapäeval kehtiva seadusandluse järgi peetakse suureks narkootilise aine koguseks kogust, millest piisab narkojoobe tekitamiseks vähemalt kümnele inimesele. Kokaiini puhul loetakse suureks koguseks 3 grammi ning tänava müügis oleks ühe kilogrammi kokaiini maksumuseks ligikaudu 1,2 miljonit krooni. Vaadeldes kriminaalpolitseinike tegevust konkreetse juhtumi lahendamisel, võib öelda, et nad teostasid kuriteo matkimise, mis on ka tänapäeval suhteliselt levinud jälitustoiming narkokuritegude tõkestamisel.

Politsei ülesehitust iseloomustab lisaks kriminaalpolitsei peavalitsusele Tallinnas osakonnad Tallinnas, Rakveres, Narvas, Tartus, Võrus, Petserimaal, Valgas, Viljandis, Pärnus, Paides, Haapsalus ja Kuressaares. Kriminaalpolitsei abipunktid olid Nõmmel, Keilas, Jõgeval, Elvas, Tapal, Jõhvis, Narva-Jõesuus, Amblas, Lihulas, Märjamaal, Mõisakülas ja Leisis.[11]

Tänapäeva Lõuna-Eestis on valdavalt säilinud samad osakonnad ja konstaablijaoskonnad, mis eksisteerisid esimese Eesti Vabariigi ajal.

„Näeme, et kogu Eesti territoorium oli kaetud kriminaalpolitseinikega, kes töötasid „Kriminaalpolitsei korralduse“ alusel, omavalitsustest täiesti sõltumatuna ja riikliku kriminaalpolitseina. 20. mail 1924.a võttis Riigikogu vastu välis-, kriminaal- ja kaitsepolitsei ühendamise ajutise seaduse, mille kohaselt läks kriminaalpolitsei koos kõigi oma õiguste ning kohustustega siseministeeriumi alluvusse.”[12]

Nimetatud raamseaduse põhjal võeti 16. juunil 1924.a vastu valitsuse otsus, mille alusel loodi ühine Politsei Peavalitsus, mille kooseisus olid kriminaal- ja kaitsepolitseiosakond. Ühendamise eesmärgiks oli ka tollal eelkõige kokkuhoid, viimasega saadi ka suurepäraselt hakkama. Vähenes politsei koosseis, juhtimise killustatuse kõrvaldamine aitas kaasa politsei tegevuse tõhustamisele. Politsei otsese juhtimisega tegeles Politsei Peavalitsus (aastate jooksul nimi pisut muutus), mida juhtis politseidirektor, viimane sai juhtnööre siseministrilt.

[11] Krikk, M. 2001. Eesti Politsei loomine ja areng 1918-1940, Tallinn: Olion, lk 117
[12] RT 1924, nr 68

Politseidirektori kõrval olid abidirektorid, kes juhtisid vastavalt kriminaal- ja kaitsepolitsei osakonda.

4. novembril 1925.a võttis Eesti Vabariigi valitsus vastu „Politsei kujundamise määruse“, mis hakkas kehtima 1. jaanuarist 1926.a.[13] Politsei kui riigivõimu täidesaatev organ kuulus siseministeeriumi alluvusse ja jagunes oma ülesannete järgi väli-, kriminaal- ja poliitiliseks politseiks. Politseiasutusteks olid Politsei Peavalitsus, Politseiprefektuurid ja raudtee politsei. Kokku oli 8 prefektuuri: Tallinna-Harju, Tartu-Valga, Rakvere-Paide, Lääne-Saare, Viljandi, Pärnu, Võru-Petserimaa ja Narva. Prefektide juures asusid nii kriminaal- kui ka poliitilise politsei komissarid koos asjaomase personaliga.[14]

Eeltoodu alusel ei saa me kuidagi reformidevaeseks lugeda ka Eesti politsei algusaastaid. Analüüsides minevikku, on oluline leida need olulised tegurid, mis aitasid sellisel struktuuril nagu kriminaalpolitsei saavutada kõrget töökvaliteeti ja kuritegude avastamisel häid tulemusi.

Ka tollal oli kogu Eesti Politseil puudus kogemustega kaadrist. Sellele vaatamata võeti just kriminaalpolitseisse tööle parimaid ametnikke. Oma positiivne mõju oli kindlasti ka sellel, et erinevalt välipolitseist oli kriminaalpolitsei ainult riikliku alluvusega, kohalikest omavalitsustest sõltumatu politsei eliitüksus.

Juba tollal peeti oluliseks lähenemist professionaalsetele kurjategijatele, kelle kuritegude sooritamine on sihipärane tegevus elatise teenimiseks. Seda peeti kriminaalpolitsei üheks tähtsaimaks tööülesandeks.

Üllatavalt palju võime leida sarnaseid jooni tänapäevaga, kus juba tollal püüti kasina ressursiga saavutada parimat. Kuritegevuse üle saavutas Eesti politsei kontrolli juba 1923. aastal ja kindlasti ei saa seda lugeda ainult kriminaalpolitsei teeneks. Koostöö kriminaal- ja välipolitsei vahel oli suudetud korraldada nii, et tulemused olid käega katsutavad ja silmaga nähtavad.

[13] RT 1925, nr 177/178
[14] Krikk, M. 2001. Eesti Politsei loomine ja areng 1918-1940, Tallinn: Olion, lk 31-32

1.2. Narkokuritegevuse vastne võitlus taasiseseisvunud Eestis

Sel ajal kui Eesti kuulus Nõukogude Liidu koosseisu, tegeles narkokuritegudega Riiklik Julgeolekukomitee (lühendina KGB). Narkokuriteod olid sellel ajal väga range kontrolli all ja nende toimepanemisest avalikult ei räägitud. Ometi tarvitati ka sel ajal ravimeid, millel oli uimastav mõju ning mitmeid erinevaid taimseid uimasteid, millega suurt osa kogu Nõukogude Liidust varustasid "vennalike lõunavabariikide" kasvandused. Kuigi juba 1980 a. on Eestis erinevates ametkondades pandud mõnele töötajale narkootikumidega seotud kuritegude avastamine lisatöökohustusena, võib väita, et sisuliselt sündis Eestis narkopolitsei 01.10.1995.a, kui Keskkriminaalpolitsei organiseeritud kuritegevuse osakonnas moodustati nelja töötajaga illegaalse uimastilevi tõkestamise grupp.

Eesti taasiseseisvunud aja jooksul on narkokuriteod hüppeliselt kasvanud kuritegevuse liik – 1993.a registreerit 27 narkokuritegu, 2001.a aga 2310 (kasv 86–kordne). Praeguseks ulatub narkokuritegevuse tase 169 kuriteoni 100 000 elaniku kohta (1993 – 2). Võrdluseks olgu öeldud, et kuritegevuse tase tervikuna 100 000 elaniku kohta oli 1993. aastal 2033 ja 2001. aastal 4288 kuritegu. Siinjuures tuleb arvestada narkosüütegude eripära – neist saadakse teada üksnes õiguskaitseorganite süstemaatilise ja sihipärase töö tulemusena.[15]

Seoses organiseeritud kuritegevuse tekkimisega 1990ndate esimesel poolel Eestis algas ka narkokaubanduse areng. Organiseeritud kuritegevuse eesmärgiks on omanda võimu ja raha. Kogu maailmas on üks tulusamaid valdkondi narkokaubandus ja Eesti pole selles suhtes erand. Üha rohkem siinseid kuritegelikke ühendusi püüab teenida narkoäri pealt. Ja et kohalik turg on piiratud, aetakse seda äri üha rohkem rahvusvaheliselt. Eesti siseselt peetakse kõige kasulikumaks heroiiniga kauplemist, sest see on hinnalt kõige kallim ja kõige püsivamate klientidega narkootikum. Eesti rahvusest kurjategijate käes on aga lõviosa sünteetiliste narkootikumide valmistamisest ning veost Skandinaaviamaadesse. Suurt tulu toob ka Põhja-Aafrikast pärit kanepi smuugeldamine kogu Euroopasse. Narkokurjategijate suurt huvi võib märgata ka Lõuna-Ameerika kokaiini vastu.[16]

[15] Grinter J, Randma P, Sootak J. 2007. Narkosüüteod Eestis, Kirjastus: Juura, Tallinn, lk 7
[16] Raudjalg, I. Politseileht 2003/1, lk 7

Ajavahemikus 01.01.1999.a – 20.12.2004.a määrasid kohtud ebaseaduslike narkootiliste ainete käitlemiste eest karistusi 7555 narkokurjategijale 14 162 korral. Narkootilise aine väikeses koguses omandamine (NPAS §15[1], HÕS §158 ja KrK §202[5] lg1), hoidmine edasiandmise eesmärgita ja arsti ettekirjutuseta tarvitamine registreeritud süütegude arv kasvas 2000. aastaks 7 korda ehk 2909 fakti võrra võrreldes 1999. aastaga.[17]

Narkokuritegude väljaselgitamine hakkas riigis kasvama alates 1998. aastast ning 2000. aastal oli seda liiki kuritegude kindlaks tegemine kasvanud üle viie korra. Aastal 2002 toimus narkokuritegude vähenemine, mis tulenes seadusandluse muudatusest, korduv uimastite kasutamine ja väikese koguse enda jaoks käitlemine on vastavalt narkootiliste ja psühhotroopsete ainete seadusele väärteod. Seetõttu oli kuritegude vähenemine pigem illusioon.[18]

[17] http://siseveeb.polsise/cms/kuva.php?id=828
[18] Antropv, R. 2004. Ettekanne turvalisus ja kriminaalpoliitika.

2. UURIMUS NARKOKURITEGUDEST AASTATEL 2001-2006 LÕUNA-EESTIS

2.1. Statistiliste andmed Lõuna-Eesti maakondades aastatel 2001-2006

Andmed on kogutud politsei andmebaasist POLIS Tartumaa, Jõgevamaa, Viljandimaa, Valgamaa, Võrumaa, ja Põlvamaa kohta. Kogutud andmete analüüsi tulemusena püüab autor leida, milliseid narkokuritegusid on aastatel 2001 kuni 2006 Lõuna-Eestis tervikuna kui ka piirkonniti toime pandud ning kas kuritegevuse tase ja selle iseloom on eri piirkondades suurenenud või vähenenud.

2.1.1. Tartu maakond

01.01.2006.a seisuga oli Tartu maakonna pindala on 2993 km^2, ~~kus~~ linnas elas ligikaudu 100 000 ja maal 48 847 inimest.[19]

Tabel 1. Tartu maakonnas registreeritud kuriteod aastatel 2001-2006

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Kokku registreeritud kuritegusid	**4888**	**4285**	**4352**	**4388**	**4480**	**4750**
Kokku avastatud kuritegusid	**2161**	**1954**	**2422**	**2924**	**3200**	**3327**
Kokku narkokuritegusid	**105**	**126**	**131**	**109**	**206**	**142**
Kokku avastatud narkokuritegusid	**96**	**111**	**126**	**108**	**195**	**137**

Statistilistest andmetest nähtub, et kuritegevus aastast 2001 kuni 2003 aastani langes, kuid seejärel on hakanud tõusma. Aastal 2001 pandi 10 000 inimese kohta toime 328 kuritegu, aastaks 2006 on see suhtarv tõusnud taas samale tasemele. Kuritegude avastamine seevastu on alates aastast 2002 näidanud kasvu tendentsi. Seda võib põhjendada karistusseadustiku jõustumisega alates 01.09.2002.a, mil kuritegude hulka hakati lugema ka korduvaid süütegusid väheväärtuslike asjade vastu. Narkokuritegude registreerimine oli aastatel 2001 kuni 2004 olnud saja kuriteo piires, kuid aastal 2005 on teinud hüppelise kasvu 206 kuriteole aastas. Aastal 2001 pandi narkokuritegusid

[19] http://www.tartumaa.ee/?op=body&id=545

toime 10 000 inimese kohta 7, kuid aastal 2005 on see arv juba 13. Seevastu aastal 2006 registreeriti üksnes 142 narkokuritegu. Narkokuritegude avastamine on aastast 2001 kuni 2003 kasvanud, aastaks 2004 langenud 126-lt 108-le ning aastal 2005 teinud hüppelise kasvu 195 narkokuriteo avastamisele, mis aastaks 2006 on langenud 137 avastatud narkokuriteole.

Kuni 01.09.2002.a kehtis Eestis kriminaalkoodeks, kus narkokuriteod olid sätestatud paragrahvides 202^2 kuni 210^4. Karistusseadustikus sõnastati kuritegude koosseisud narkootikumidega käitlemise vallas ümber kuude erinevasse paragrahvi, need on paragrahvid 184 kuni 188.

Tartu maakonnas kriminaalkoodeksi kehtimise ajal registreeriti kõige enam § 210^2 järgi kvalifitseeritavaid narkokuritegusid, mis seisnesid narkootilise või psühhotroopse aine ebaseaduslikus valmistamises, ümbertöötamises, veos või edasisaatmises edasiandmise eesmärgil. Aastal 2001 registreeriti 74 ja 2002. aastal 84 kuritegu, seega on registreeritud narkokuritegude arv aastaga kümne võrra suurenenud. Suur muutus on toimunud võrreldes 2001.aastaga. Paragrahvis 210^1, so narkootilise või psühhotroopse aine ebaseaduslik valmistamine, ümbertöötamine, vedu või edasisaatmine edasiandmise eesmärgita, see on vähenenud aastaks 2002 seitsmelt kuriteolt ühele. Narkokuritegude avastamine 2001. ja 2002. aastal on samas suurusjärgus, vastavalt 96 ja 98 avastatud kuritegu. Vaata lisa 1.

Statistikast nähtub, et alates aastast 2002 karistusseadustiku järgi registreeritud narkokuritegude arv kasvab, kuid aastaks 2006 on ligi 60 võrra langenud. Samasugust tendentsi näitab ka nimetatud kuritegude avastamine. Väikses koguses narkootiliste ja psühhotroopsete ainete ebaseadusliku käitlemise osas registreeritud kuritegudest on aastatel 2003 kuni 2006 avastatud 90%. Samad näitajad on suures koguses narkootiliste ja psühhotroopsete ainete ebaseadusliku käitlemise kohta. Aastal 2002 registreeritud nii väikeses kui ka suures koguses narkootilise aine ebaseaduslik ainete käitlemine ei ole üheselt mõistetav, kuna sel ajal kehtis veel kriminaalkoodeks, mistõttu on nimetatud kuritegusid kvalifitseeritud nii kriminaalkoodeksi kui ka karistusseadustiku järgi. Vaata lisa 2.

2.1.2. Jõgeva maakond

2002.a seisuga on Statistikaameti andmetel Jõgevamaa pindala 2603,83 km^2, linnades elas ligikaudu 13 421 ja maal 26 970 inimest.[20]

Tabel 2. Jõgeva maakonnas registreeritud kuriteod aastatel 2001-2006

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Kokku registreeritud kuritegusid	**943**	**860**	**889**	**922**	**822**	**808**
Kokku avastatud kuritegusid	**530**	**500**	**597**	**698**	**620**	**610**
Kokku narkokuritegusid	**13**	**22**	**11**	**10**	**1**	**2**
Kokku avastatud narkokuritegusid	**10**	**23**	**11**	**9**	**0**	**2**

Statistikast nähtub, et Jõgeva maakonnas on kõige enam kuritegusid registreeritud aastal 2001, nimetatud kuritegudest moodustavad narkokuriteod 1,37%. Kõige vähem narkokuritegusid Jõgevamaal pandi toime 2005. aastal – so üks narkokuritegu, mida ei avastatud, 2006. aastal pandi toime 2 narkokuritegu, mõlemad avastati. Kuivõrd aastast 2002 kuni 2006 on narkokuritegude arv Jõgeva maakonnas vähenenud, siis kuriteod teistes valdkondades on jäänud püsima 800-900 piirimaile. Autori arvates on Jõgeva maakonnas narkokuritegude avastamise vähenemise üheks peamiseks põhjuseks asjaolu, et kui 2001-2004 töötas Jõgevamaal kaks narkopolitseinikku, siis alates 2005. aastast Jõgevamaal narkopolitseinikke ei ole. Samuti peab autor enda kogemustele toetudes teiseks narkokuritegevuse vähenemise põhjuseks Jõgevamaal asjaolu, et vaadeldavate aastate jooksul on vähenenud unimaguna kasvatamine Peipsi järve äärses piirkonnas ja selle müük Ida-Virumaa narkomaanidele. Unimaguna kasvatamise vähenemine on tingitud politsei selgitustööst kohalikule, peamiselt venekeelsele elanikkonnale. Mõju avaldab ka asjaolule, et mitmed unimaguna kasvatajad ja müüjad said karistuse oma tegevuse eest.

Jõgeva maakonnas registreeriti aastatel 2001 ja 2002 kriminaalkoodeksi järgi kõige enam § 202^5 järgi kvalifitseeritavaid narkokuritegusid, mida aastal 2001 oli registreeritud viis, kuid

[20] http://www.jogevamv.ee/in.php?T=2&op=body&id=43

aastaks 2002 kasvanud juba kümnele kuriteole. KrK § 210[2] järgi narkootilise või psühhotroopse aine ebaseadusliku valmistamise, ümbertöötamise, veo või edasisaatmise järgi kvalifitseeritud kuriteod edasiandmise eesmärgil olid aastatel 2001 kuni 2002 stabiilsel tasemel, mõlemal aastal registreeriti 5 kuritegu. Vaata lisa 3.

Karistusseadustiku järgi kvalifitseeritavaid narkokuritegusid on registreeritud kõige enam § 184 järgi, so narkootilise ja psühhotroopse aine suures koguses ebaseaduslik käitlemine. Nimetatud kuritegusid on kõige enam registreeritud aastal 2003 - kaheksa tegu ja kõige vähem 2005. ja 2006.aastal, mil kuritegusid registreeriti kummalgi aastal üks. Kuivõrd aastal 2003 toimepandud § 184 järgi sätestatud kuritegudest avastati 100%, siis aastatel 2002, 2004 ja 2005, mil nimetatud tegusid registreeriti vähem, oli avastamise protsent madalam – vastavalt 80, 80 ja 0%.

KarS §183 järgi kvalifitseeritav kuritegu, so narkootilise ja psühhotroopse aine väikeses koguses ebaseaduslik käitlemine on üksnes aastal 2002 registreeritud 3 kuritegu, millest avastati 2. Aastatel 2002, 2004-2006 ei registreeritud Jõgevamaal ühtegi § 183 järgi kvalifitseeritavat kuritegu. Vaata lisa 4.

Üldjoontes oli Jõgevamaal narkokuritegusid registreeritud kõige enam aastal 2001 ja 2002 ning aastast 2003 näitab see langemise tendentsi. Autori arvates on langus tingitud unimaguna kasvatamise vähenemisest, mida näitab ka KEKK´i statistika, mis on välja toodud töö teise peatüki kolmandas punktis.

2.1.3. Viljandi maakond

01.01.2006.a seisuga on Viljandimaa pindala 3 500 km², seega moodustab Viljandimaa umbes 8% kogu Eesti pindalast. Viljandimaal elab maal ja linnas kokku ligikaudu 57 000 elanikku.[21]

[21] http://www.viljandimaa.ee/?id=1

Tabel 3. Viljandi maakonnas registreeritud kuriteod aastatel 2001-2006

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Kokku registreeritud kuritegusid	**1172**	**1119**	**1257**	**1191**	**1200**	**1259**
Kokku avastatud kuritegusid	**675**	**622**	**705**	**821**	**878**	**884**
Kokku narkokuritegusid	**35**	**34**	**26**	**15**	**40**	**36**
Kokku avastatud narkokuritegusid	**26**	**30**	**21**	**18**	**37**	**31**

Aastatel 2001 kuni 2006 on Viljandi maakonnas registreeritud kuriteod suurusjärgus 1100 kuni 1200, registreeritud narkokuriteod moodustavad registreeritud kuritegudest keskmiselt 3,3 %. Aastal 2004 registreeriti narkokuritegusid 15, mis moodustas registreeritud kuritegudest 1,2 %. Narkokuritegude avastamine vaadeldaval perioodil oli stabiilne ning ulatub üle 75%.

Viljandi maakonnas registreeriti 2001 ja 2002 vastavalt 35 ja 32 narkokuritegu, avastati neist aga 26 ja 29. Seega on registreeritud kuritegude puhul täheldatav stabiilsus. Kuivõrd alaealiste poolt pandi narkokuritegusid toime 2001 aastal 6 ja järgmisel aastal 5, siis näitab see, et nendel aastatel narkokuritegude valdkonnas suuremaid muutusi ei toimunud. Vaata lisa 5.

Aastast 2003 on märgata narkokuritegude registreerimise kasvamist, oluline suurenemine toimus aastatel 2005 ja 2006. Enamuse narkokuritegudest moodustasid § 183, so narkootilise ja psühhotroopse aine ebaseaduslik käitlemine väikeses koguses ning § 184, so narkootilise ja psühhotroopse aine suures koguses ebaseaduslik käitlemine. Statistikast nähtub, et aastal 2003 oli üks registreeritud narkokuritegu, milline kvalifitseeriti § 185, 186 või188 järgi, see kuritegu kavastati. Aastatel 2004 ja 2005 ei ole eelnevalt nimetatud narkokuritegusid registreeritud. Aastal 2006 registreeriti aga § 185 järgi kvalifitseeritavaid narkokuritegusid 14.

Samuti on aastaks 2006 registreeritud 5 narkokuritegu § 187 järgi, mida eelnevatel neljal aastal ühtegi ei registreeritud. Seega tõi aasta 2006 kaasa olulise ajajärgu, mil narkokuritegusid registreeriti üldkokkuvõttes vähem kui 2005.aastal, kuid see eest kõigis karistusseadustikus sätestatud narkokuritegude paragrahvide järgi. Vaata lisa 6.

2.1.4. Põlva maakond

01.01.2007.a seisuga on Põlva maakonna pindala on 2164 km², kus elab linnas ja maal kokku 32 062 inimest.[22]

Tabel 4. Põlva maakonnas registreeritud kuriteod aastatel 2001-2006

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Kokku registreeritud kuritegusid	**1190**	**917**	**789**	**905**	**698**	**698**
Kokku avastatud kuritegusid	**532**	**489**	**472**	**627**	**563**	**551**
Kokku narkokuritegusid	**6**	**3**	**7**	**4**	**1**	**1**
Kokku avastatud narkokuritegusid	**5**	**4**	**3**	**5**	**1**	**1**

Aastal 2001 registreeriti Põlva maakonnas 1190 kuritegu, see on rohkem kui samal aastal Viljandi maakonnas registreeritud kuritegusid, kuigi Põlva maakonnas elas sel aastal ligikaudu poole võrra vähem inimesi kui Viljandimaal. Nimetatud kuritegudest moodustasid narkokuriteod 0,5 %, seevastu Viljandimaal oli vastav näitaja 2,9%. Seega võib nentida, et kuritegude registreerimise suur arv ei seisnenud narkokuritegudes, vaid teistest kuritegude liikides. Aastaks 2005 on Põlva maakonnas narkokuritegusid registreeritud üks ja nii on see ka 2006. aastal. Tunduvalt vähenes ka registreeritud kuritegude üldarv. Narkokuritegude avastamise tase on ligikaudu 85%.

Põlva maakonnas registreeriti 2001 ja 2002 narkokuritegusid, millised kvalifitseeriti kriminaalkoodeksi §-de 202^5, 210^1, 210^2 järgi, enamuse moodustavad kaks esimest paragrahvi. Alaealiste poolt toimepandud narkokuritegu ei ole registreeritud. Kriminaalkoodeksi § 210^2, so narkootilise või psühhotroopse aine ebaseaduslik valmistamine, ümbertöötamine, vedu või edasisaatmine edasiandmise eesmärgil on mõlemal aastal registreeritud üks kuritegu, mõlemad avastati 2002.aastal. Vaata lisa 7.

Põlva maakonnas karistusseadustiku järgi kvalifitseeritud narkokuriteod on huvipakkuva omapäraga – aastal 2003 on registreeritud § 184 järgi kolm kuritegu, millest üks on avastatud samal aastal ja üks 2004.aastal. Aastal 2004 ei registreeritud ühtegi eelnimetatud kuritegu.

[22] http://www.polvamaa.ee/index.php?page=560&

Seevastu registreeriti aastal 2004 kaks § 183 järgi kvalifitseeritavat kuritegu, mis samal aastal ka avastati. Aastatel 2003, 2005 ja 2006 ei ole registreeritud ühtegi § 183 sätestatud kuritegu, kuid § 184 järgi on kvalifitseeritud 2005 ja 2006 kummalgi aastal üks narkokuritegu. 2003. ja 2004.aastal registreeritud ka §188 järgi narkokuritegusid, so unimaguna, kanepi ja kokapõõsa ebaseadusliku kasvatamist vastavalt kolmel ja kahel korral. Vaata lisa 8.

2.1.5. Võru maakond

Võru maakonna pindala on 2 305 km^2, seal elas 01.01.2007.a seisuga linnas ja maal kokku 39 058 inimest.[23]

Tabel 5. Võru maakonnas registreeritud kuriteod aastatel 2001-2006

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Kokku registreeritud kuritegusid	**1650**	**1424**	**1010**	**1096**	**921**	**969**
Kokku avastatud kuritegusid	**884**	**733**	**563**	**706**	**672**	**760**
Kokku narkokuritegusid	**6**	**12**	**5**	**5**	**19**	**5**
Kokku avastatud narkokuritegusid	**6**	**12**	**5**	**5**	**18**	**4**

Võru maakond on oma pindalalt samas suurusjärgus Põlva maakonnaga, kuid registreeritud kuritegusid on aastast 2001 kuni 2006 keskmiselt 400 kuni 500 võrra rohkem, 2003. aasta on erand, kus registreeritud kuritegusid on 1010.

2001 aastal registreeriti Võru maakonnas 6 narkokuritegu, mis on samas suurusjärgus Põlva maakonnas registreeritud narkokuritegude arvuga. Aastal 2005 oli aga vastav kuritegude arv 19, Põlvamaal samal ajal aga 1. Narkokuritegude avastamine Võru maakonnas vaadeldaval perioodil oli 2001-2004.a 100 %, 2005. ja 2006.aastal 99%.

Aastatel 2001 kuni 2002 registreeriti Võru maakonnas kahe erineva kvalifikatsiooniga narkokuritegusid – tarvitamine ilma arsti ettekirjutiseta ja narkootilise või psühhotroopse aine

[23] http://www.werro.ee/stat/elanikud.html

ebaseaduslik edasiandmine. Kõik registreeritud narkokuriteod avastati samadel aastatel, mil need registreeriti. Alaealiste poolt pandi toime 1 nimetatud kuritegudest. Vaata lisa 9.

Karistusseadustiku järgi kvalifitseeritud kuritegusid on registreeritud kõige enam § 183 ja 184 järgi, kus esineb statistikas Põlva maakonnaga sarnane tendents, see nähtub asjaolus, et suures koguses narkootilise või psühhotroopse aine ebaseaduslik käitlemine ei ole samas suurusjärgus väikeses koguses ebaseadusliku käitlemisega. Aastal 2001 on väikeses koguses narkootilise aine ebaseaduslik käitlemine olnud registreeritud ühel korral, mis järgnevatel aastatel on jäänud stabiilselt kolmele registreeritud kuriteole. Suures koguses narkootilise aine ebaseadusliku käitlemist on registreeritud 2002 kuni 2004 mõne kuriteo võrra vähem, seevastu 2005. aastal teeb see arv hüppelise kasvu 12 kuriteole aastas. Aastal 2005 on registreeritud ka §185 järgi narkokuritegusid kolmel korral, so alaealisele narkootilise ja psühhotroopse aine edasiandmine. Vaata lisa 10.

2.1.6. Valga maakond

01.01.2007.a seisuga on Valga maakonna pindala 2046,49 km^2 , seal elas linnas ja maal kokku 35 007 inimest.[24]

Tabel 6. Valga maakonnas toimepandud kuriteod aastatel 2001-2006

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Kokku registreeritud kuritegusid	**1125**	**880**	**857**	**882**	**881**	**1021**
Kokku avastatud kuritegusid	**515**	**441**	**393**	**586**	**570**	**756**
Kokku narkokuritegusid	**3**	**5**	**5**	**9**	**16**	**4**
Kokku avastatud narkokuritegusid	**2**	**6**	**4**	**9**	**14**	**2**

Valga maakond on pindala järgi samas suurusjärgus Põlva maakonnaga, kuid elab aga ligikaudu 3 000 inimest rohkem. Registreeritud kuriteod on samas suurusjärgus, mõnikümmend kuritegu on Valgamaal rohkem registreeritud.. Narkokuritegusid on Valgamaal aastatel 2001 kuni 2006 kirja pandud alla kümne, erandina võib välja tuua 2005.aasta, mil

[24] http://www.valgamv.ee/web.nsf/est/AC8B60761148B5AE4225713A0026500E

registreeriti 16 narkokuritegu. Valga maakonnas narkokuritegude avastamise protsent on 80 kuni 100.

Statistikast nähtub, et aastal 2001 on Valga maakonnas kriminaalkoodeksi järgi registreeritud § 202^5 järgi kvalifitseeritavaid tegusid kolm, millest avastati kaks samal aastal ja üks aastal 2002. Aastal 2002 registreeriti üks § 202^5 järgi kvalifitseeritav kuritegu ja üks § 210^2 järgi kvalifitseeritav kuritegu, millised avastati mõlemad samal aastal. Teisi kriminaalkoodeksis sätestatud narkokuritegusid nimetatud aastatel ei registreeritud. Vaata lisa 11.

Karistusseadustiku järgi registreeritud narkokuriteod on Valga maakonnas aastatel 2002 kuni 2006 väga varieeruvad. Registreeritud ei ole üksnes § 187 järgi kvalifitseeritavat kuritegu, so alaealise kallutamist ebaseaduslikule narkootilise ja psühhotroopse aine tarvitamisele. Kõige enam on registreeritud väikeses koguses narkootilise ja psühhotroopse aine ebaseaduslikku käitlemist aastal 2005. Teised narkokuriteod on registreeritud nimetatud perioodil suurusjärgus 1 kuni 4. Vaata lisa 12.

2.1.7. Lõuna Politseiprefektuur

Tabel 7. Lõuna Politseiprefektuuri territooriumil registreeritud kuriteod aastatel 2001-2006

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Kokku registreeritud kuritegusid	**10968**	**9485**	**9154**	**9384**	**9002**	**9505**
Kokku avastatud kuritegusid	**5297**	**4739**	**5152**	**6362**	**6503**	**6888**
Kokku narkokuritegusid	**168**	**202**	**185**	**152**	**283**	**190**
Kokku avastatud narkokuritegusid	**145**	**186**	**170**	**154**	**265**	**177**

Lõuna politseiprefektuuri territooriumil registreeritud kuritegudest moodustavad narkokuriteod aastal 2001 ligikaudu 1,5 ja aastal 2006 1,9 protsenti. Seega nähtub statistikast, et registreeritud narkokuritegude arv on võrreldes aastaga 2001 aastaks 2006 kasvanud, kusjuures registreeritud kuritegude arv on langenud. Narkokuritegude avastamine on aastaks 2006 tõusnud 93,1%-ni. Kasvanud on ka kuritegude avastamine üldiselt, kuid võrreldes narkokuritegude avastamisega on teiste kuriteoliikide avastamise protsent 21 võrra väiksem.

Narkokuritegudest on kõige enam Lõuna Politseiprefektuuri territooriumil registreeritud kriminaalkoodeksi paragrahv 202[5] järgi sätestatud narkokuritegusid, so narkootilise või psühhotroopse aine ebaseaduslik omandamine või hoidmine või narkootilise või psühhotroopse aine tarvitamine arsti ettekirjutiseta. Kokku registreeriti neid 2001 ja 2002 aastatel vastavalt 91 korral. Samuti registreeriti KrK § 210[2] so narkootilise või psühhotroopse aine ebaseaduslik valmistamine, ümbertöötamine, vedu või edasisaatmine edasiandmise eesmärgil, järgi kvalifitseeritavaid kuritegusid kokku 209 korral. Vaata lisa 13.

Karistusseadustiku järgi kvalifitseeritavaid kuritegusid on registreeritud kõige enam §184 ja 183 järgi, need on vastavalt eelnevale narkootilise ja psühhotroopse aine suures/väikeses koguses ebaseaduslik käitlemine. Nimetatud kuritegusid registreeriti kõige enam 2005.aastal. Vaata lisa 14.

2.2. Statistiliste andmete analüüs

Üksikute narkokuritegude kvalifitseerimine aastal 2003 kuni 2006 kriminaalkoodeksi järgi tuleneb nende toimepanemisest enne 01.09.2002. ja on jõudnud kohtumenetluse järjekorda ning saanud lahendi alles eelpool nimetatud aastatel. Seega on statistika natuke ebatäpne, kuid avastamiste ja suurusjärkude poolest õige.

Joonis 1. Lõuna Politseiprefektuuri territooriumil registreeritud ja avastatud kuriteod

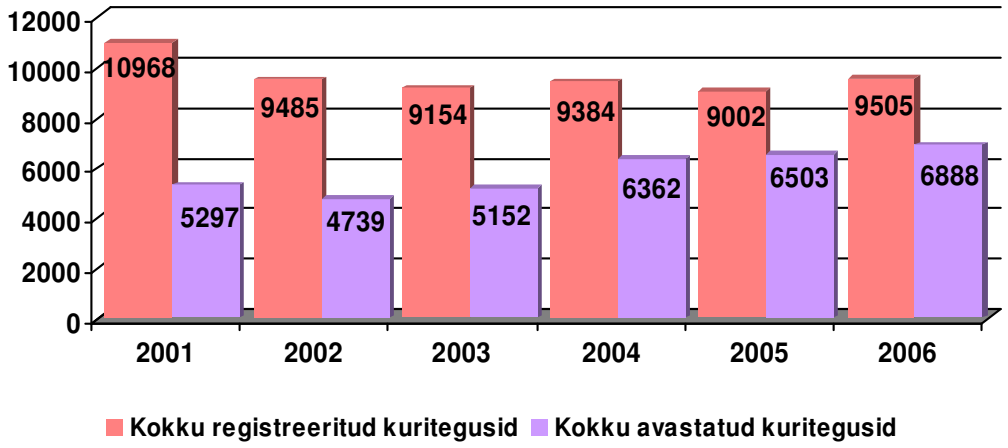

Joonis 2. Lõuna Politseiprefektuuri territooriumil registreeritud ja avastatud narkokuriteod

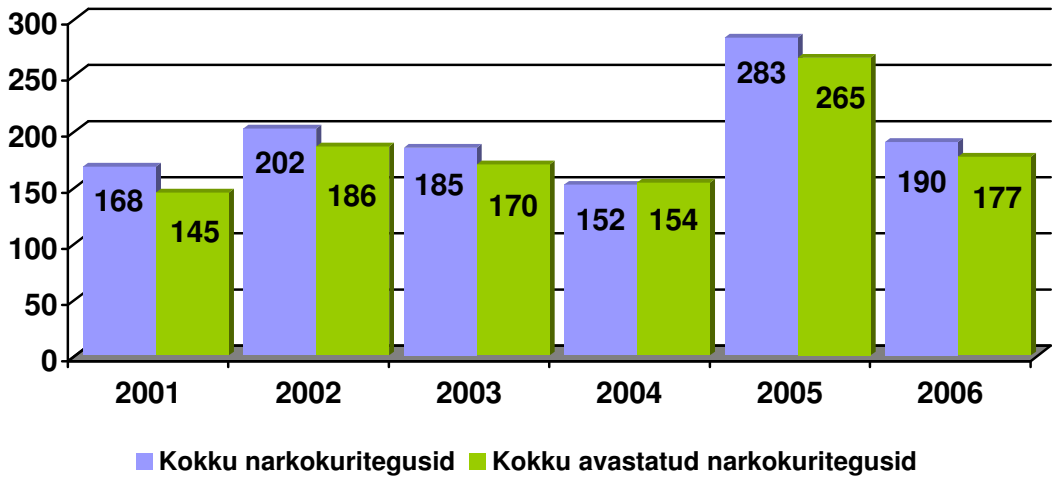

Avastamise tase on kõige kõrgem olnud Võru maakonnas, kus 99 kuni 100% registreeritud narkokuritegudest on avastatud. Kõige väiksem avastamise protsent on nimetatud aastatel olnud Viljandis, kus avastati 75% narkokuritegudest.

Tartu maakonda iseloomustab võrreldes teiste Lõuna-Eesti maakondadega suur narkokuritegude registreeritud arv, mille avastamise tase on ühtlane ning kõrge, so keskmiselt 95%. Autori arvates tuleneb Tartu maakonnas registreeritud suur narkokuritegude arv asjaolust, et Tartu on Lõuna-Eesti suurim linn, kus elab palju inimesi, sealhulgas tudengeid ja kutsehariduskoolide õpilasi, kes suures osas moodustavad narkootiliste ainete põhitarbijaskonna. Lõuna Politseiprefektuuri narkokuritegude talituse 2001-2006. aasta analüüs näitab, et suurem osa narkootilistest ainetest tuleb Lõuna-Eestisse Tallinnast. Tartu linna geograafiline asukoht on selline, mida läbivad teised Lõuna-Eesti maakondadesse suunduvad teed, seega kasutatakse autori kogemustele tuginedes Tartut transiidilinnana narkootilise aine viimiseks Põlva, Võru ja Valga maakonda.

Kõige suurem registreeritud narkokuritegude avastamise protsent on olnud aastal 2004, mil kuritegusid registreeriti võrreldes teiste aastatega kõige vähem. Aastal 2004 avastati Tartu

maakonnas 99% narkokuritegudest. Aastatel 2001 kuni 2006 ei ole registreeritud narkokuritegude arv oluliselt muutunud.

Jõgeva maakonna eripära narkootiliste ainetega seotud kuritegude poolest seisneb asjaolus, et võrreldes teiste maakondadega on statistikast nähtuvalt kuritegude arv aastaks 2005 saavutanud maksimaalse taseme, kuid Jõgeva maakonnas registreeriti üks narkokuritegu. Jõgeva maakonnas on narkokuritegude arv aastast 2005 oluliselt langenud, võrreldes eelnevate aastatega on registreeritud kuritegude arv 10 ringis, aastast 2005 on see suhtarv üks, mis ka aastal 2006 on seisnud madalal kahe registreeritud kuriteo näol.

Viljandi maakonnas on narkokuritegude registreerimine püsinud kolmekümne viie kuriteo piires, erandiks on 2004. aasta, mil registreeriti 15 narkokuritegu. Viljandi maakonda iseloomustab väike avastusprotsent. Alaealiste toimepandud narkokuritegusid esineb aastatel 2001 ja 2002, mil alaealised on toimepannud 6 kuritegu narkootiliste ainete käitlemisega seoses. Teistest Lõuna-Eesti maakondades, kus pindala ja elanike arv on Viljandi maakonnaga võrreldes suurem, on narkokuritegusid toime pannud alaealiste arv väiksem.

Põlva maakonnas ja Valga maakonnas ei ole aastatel 2001 kuni 2002 alaealiste poolt toimepannud narkokuritegusid registreeritud. Põlva maakonnas toimepandud narkokuritegude registreerimisarv näitab ebastabiilset tendentsi, kui aastatel 2001, 2003 ja 2005 on registreeritud rohkem kuritegusid ning 2002 ja 2004 on kuritegude suhtarv madal. Seevastu Valga maakonnas on narkokuritegude registreerimisarv püsinud 5 kuriteo piires, on see kasvanud 2005.aastaks 16 registreeritud kuriteoni.

Võru maakonnas on täheldatav samasugune tendents, et registreeritud narkokuritegude arv on muutunud järsult 2002 ja 2005.aastal. Seega on Tartu maakond Lõuna-Eesti maakondadest ainsana püsinud stabiilsena registreeritud narkokuritegude arvu näol, Jõgeva ja Viljandi maakond on 2005. aastaks oluliselt registreeritud narkokuritegude arvu poolest kasvanud ja siis hüppeliselt langenud. Kolm maakonda - Võru, Põlva ja Valga maakond on registreeritud narkokuritegude arvu poolest ebastabiilse iseloomuga ning üksteisele kõige sarnasema narkokuritegude iseloomuga registreeritud narkokuritegude suurusjärgu ja kvalifitseerimise järgi.

Kuivõrd kriminaalkoodeksi järgi on kõige enam Lõuna-Eestis registreeritud 202^5 ja 210^2 järgi kvalifitseeritavaid kuritegusid - erandiks on Põlva maakond, kus lisaks viimasele on ka 210^1 sätestatud kuritegu registreeritud. Karistusseadustiku järgi on kõigis maakondades kõige rohkem registreeritud § 183 ja 184 sätestatud narkokuritegusid, kusjuures tuleb täheldada, et suures koguses narkootilise ja psühhotroopse aine ebaseaduslik käitlemine kasvas oluliselt 2003.aastal.

Statistikast nähtub, et aastatel 2001 kuni 2006 esineb kriminaalkoodeksis paragrahv, mida ei kasutatud kordagi kvalifitseerimiseks, so § 210^3 - narkootilise või psühhotroopse aine röövimine. Autori arvates on see tingitud asjaolust, et narkootilise aine röövimise objektiks on ebaseaduslik aine, siis teatades politseile, et isikult on vägivaldselt äravõetud narkootiline aine, tunnistab inimene end narkootilise aine ebaseaduslikus omandamises süüdi. Vastavalt kriminaalmenetluse seadustiku paragrahvile 71 lõige 2 võib tunnistaja keelduda ütluste andmisest ka siis, kui ütlused võivad kuriteo või väärteo toimepanemises süüstada teda ennast ja kahtlustatav ei ole kohustatud andma ütlusi, mida on võimalik kasutada tema enda vastu nimetatud seadustiku paragrahvi 34 lg 1 punkt 2 tulenevalt. Samuti võib narkootilise aine röövimise kvalifitseerimine jääda tõendamise keerukuse tõttu.

Lisaks eelnevale ei ole Lõuna-Eestis aastatel 2001 kuni 2002 kriminaalkoodeksi järgi registreeritud ühtegi § 202^3, 202^4, 209^2 järgi kvalifitseeritavat kuritegu. Põhjuseks võib olla asjaolu, et kallutamist kui tegu narkootilise või psühhotroopse aine tarvitamisele on raske tõendada, see eeldab jälitusinformatsiooni kasutamist tõendamisel, mida nimetatud aastatel ei kasutatud allikate paljastamise vältimise eesmärgil, vaata antud töö punkte 3.1 ja 3.2.

Paragrahvi 202^4, so alaealise kaasatõmbamine ravimi või muu uimastava toimega aine mittemeditsiinilisele tarvitamisele mitte rakendumine võis tuleneda samuti asjaolust, et kaasatõmbamine kujutab endast tegu, mida on võimalik tõendada valdavalt ütluste või jälitustoimingute abil, seega sarnane probleem paragrahviga 202^3.

Karistusseadustiku § 187 sätestab alaealise kallutamist narkootilise ja psühhotroopse aine ja muu uimastava toimega aine ebaseaduslikule tarvitamisele, mis oma olemuselt sarnaneb

kriminaalkoodeksi paragrahviga 202^4. Kuivõrd antud tegu on registreeritud kriminaalkoodeksi järgi ühel korral aastal 2002 ja karistusseadustiku järgi aastatel 2003 ja 2004 mõlemal aastal ühel korral ning aastal 2006 viiel korral, siis võib eeldada autori kogemusele tuginedes, et tegemist on ühe tõsisemaks muutuva probleemiga, kus täisealistel kurjategijatel on suur tõenäosus pääseda karistusest selle eest, et nad on mõjutanud alaealisi narkootilisi, psühhotroopseid ja muid uimastava mõjuga aineid tarbima. Antud kuriteo tõendamine on raskendatud ka sellepoolest, et üsna sageli on alaealiste enda huvi antud ainete proovimise vastu suur, seega on kallutamise tegu raske välja tuua ja seeläbi suhteliselt võimatu ka tõendada. Karistusseadustikus § 187 sätestatud alaealise kallutamine kui teo toimepanemise juures on oluline asjaolu, et süüdlane oma käitumisega tekitaks teises isikus huvi ja soovi keelatud aine tarvitada. Kallutamine on lõpuleviidud olenemata sellest, kas teisel isikul tekkis soov narkootilisi ja psühhotroopseid aineid tarvitada ja kas ta reaalselt neid tarvitas või mitte.[25] Autori arvates on antud kuritegu raske tõendada ka selle tõttu, et alaealised narkootilise aine tarvitajad kardavad tunnistada täisealiste narkodiilerite vastu, kartes kättemaksu.

Kriminaalkoodeksi § 209^2 sätestab süüteo narkootilise või psühhotroopse aine valmistamise, tootmise, omandamise, hoidmise, arvestamise, väljastamise, veo või edasisaatmise eeskirjade rikkumise. Nimetatud kuriteo mitteregistreerimise põhjuse aastatel 2001 kuni 2006 võib leida asjaolus, et nimetatud kuritegude avastamisega ei tegele politseiprefektuurid, vaid Keskkriminaalpolitsei menetlusosakonna III talitus.

Karistusseadustikus kvalifitseeritud § 188, mis sätestab unimaguna, kanepi ja kokapõõsa ebaseadusliku kasvatamise. Aastatel 2002 kuni 2004, kus autor liidab analüüsiks karistusseadustiku antud paragrahvi näitajad kriminaalkoodeksi paragrahvi 210^4 näitajatega, on antud suhtarv stabiilne ja märkimisväärne – kriminaalmenetlust on läbi viidud vastavalt 9, 11, 10 ja 8 korral. Aastaks 2006 on see suhtarv vähenenud 3 registreeritud kuriteole. Antud langemistendentsi põhjendab autor unimaguna kasvatamise suhtes teostatud preventiivse ja pideva kontrolliga Lõuna Politseiprefektuuri narkokuritegude talituse ja konstaablite poolt. Kanepi kasvatamine on vähem nähtav, kuna taime on võimalik kasvatada soojas ja valgustatud tingimustes, seega ei ole need kaaskodanikele silmatorkavad, mida unimaguna taimed on.

[25] Sootak, J, Pikamäe, P. 2002. Karistusseadustiku kommenteeritud väljaanne. Tallinn, lk 359

Seega on antud paragrahvis sätestatud kuritegude arv kahanenud just unimaguna kasvatajate arvelt.
2005.aastal on statistikast nähtuvalt narkokuritegusid registreeritud ja avastatud kõige enam.

2.3. Lõuna-Eestis ära võetud narkootilised ja psühhotroopsed ained aastatel 2001-2006

Narkootiliste ja psühhotroopsete ainete koguste ja liikide analüüs on autori poolt jagatud kahte ajavahemikku. Ajavahemikul 2001-2003 oli Lõuna-Eestis kuus eraldiseisvat politseiprefektuuri, aastast 2004 aga tegutseb Lõuna Politseiprefektuur.

Kohtuekspertiisi ja Kriminalistika Keskus (edaspidi lühendina KEKK) statistikast tulenevalt on Lõuna–Eesti maakondades kokku registreeritud narkokuritegude uurimise käigus ära võetud ainetest kõige enam koguseliselt 2001-2003. aastani unimagunat, kokku 73 898 grammi. Unimaguna kasvatamise piirkondadeks olid Tartu ja Jõgeva maakond, vähesemal määral ka Põlva maakond. Vaata lisad15, 16 ja 18. Nimetatud maakonnad piirnevad Peipsi järvega ning kasvatatud unimagun viidi peamiselt tarbimiseks Ida-Virumaale ja Tallinnasse.

Aastatel 2001-2003 oli suuruselt teisena käideldud narkootiline aine kanep, kokku 51 516 grammi. Piirkonnad, kust kõige enam kanepisaadusi ära võeti, olid Tartu, Valga ja Viljandi maakonnad. Suur hulk kanepisaadusi võeti ära otse kasvandustest, seega oli lähtudes autori isiklikest kogemustest ära võetud narkootiline aine mõeldud mitte ainult Lõuna-Eesti tarbijatele, vaid ka teistele Eesti maakondadele.

Suurusjärgus kolmandana võeti Lõuna-Eestis ära 815 grammi amfetamiini. Kõige rohkem võeti amfetamiini ära Viljandi maakonnas, so 252 grammi, seevastu Tartu maakonnas võeti ära 189 grammi ning Valga maakonnas 184 grammi amfetamiini. Kõige vähem võeti amfetamiini ära Põlva maakonnas, so 11 grammi narkootilist ainet.

Ecstasy tablette võeti kõige rohkem ära Tartu maakonnas, kokku 332 tükki. Vaata lisa 15. Kokku võeti Lõuna-Eestis ära 600 ecstasy tabletti. Üks ecstasy tablett kaalub ligikaudu 0,3 kuni 0,5 grammi, seega 600 tabletti kaalub ligikaudu 300 grammi.

Kõige vähem narkootilist ainet Lõuna-Eesti maakondades võeti ära GHB ja kokaiini näol. GHB on keemiline vedelik, mille üks doos on ligikaudu 25-30 milliliitrit, so umbes 25-30 grammi. Nimetatud aineid võeti ära üksnes Tartus, GHB-d 2003. aastal 289 grammi ning kokaiini kokku 16,4 grammi- Jõgeva maakonnast 2001. aastal 8 grammi ning 2003.aastal Viljandi maakonnast 6 grammi. Vaata lisad 16 ja 17. Kokaiini vähesus oli autori arvates tingitud nimetatud aine kõrgest hinnast ja seetõttu vähesest tarbijaskonnast Lõuna-Eestis.

Joonis 3. Lõuna-Eesti maakondades ära võetud narkootiliste ainete kogused aastatel 2001 – 2003

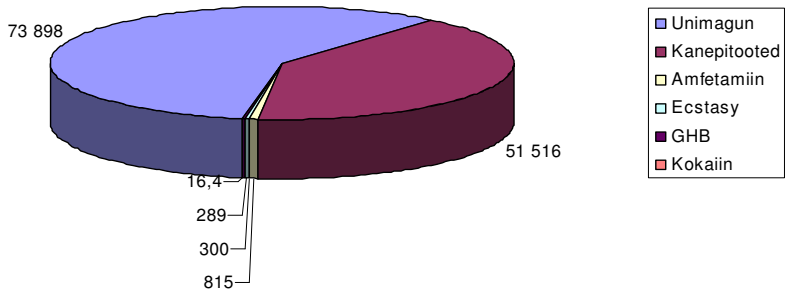

Tulenevalt Lõuna Politseiprefektuuris ühtse narkokuritegude talituse loomisest alates 01.01.2004.a, ei peetud KEKK´is enam ära võetud narkootiliste ainete koguste arvestusi maakonniti. Samuti puuduvad sellelaadsed andmed Lõuna Politseiprefektuuri narkokuritegude talitusel.

Aastatel 2004 kuni 2006 võeti narkokuritegude talituse poolt ära kõige enam kanepitooteid, kokku 36 976 grammi. Seega on autori isiklikele kogemustele tuginedes võimalik väita, et võrreldes aastatega 2001-2003 on kanepi kogused küll vähenenud, aga võrreldes teiste narkootiliste ainete ära võetusega on kanepi saadused kõige enam levinud narkootiline aine Lõuna-Eestis. Vaata lisa 21.

Unimagunat võeti Lõuna Politseiprefektuuris ära 31 304 grammi, seega on unimaguna ära võetud kogused langenud ligikaudu 55%. Valdav enamus nimetatud kogusest võeti ära

2004.aastal ning 2006.aastal unimagunat Lõuna Politseiprefektuuris ära ei võetud. Vaata lisa 21.

Lõuna Politseiprefektuuri ära võetud narkootiliste ainete kogustena on võrreldes 2001 kuni 2003. aastatega oluliselt kasvanud ära võetud amfetamiini ja ecstasy tablettide kogused. Amfetamiini võeti 2004 kuni 2006 ära 2300 grammi, kusjuures aastal 2006 võeti nimetatud kogusest ära 1722 grammi. Ecstasy tablette võeti ära 3092 tabletti, mis võrreldes aastatega 2001-2003 on suurenenud ligikaudu 5 korda. 2004.aasta avastati Jõgeva maakonnas ecstasy tablette tootev labor, kust võeti ära 3290 grammi PMK-d, so ecstasy lähteainet, millest oleks saanud valmistada ligikaudu 30 000 ecstasy tabletti. Seega võib tinglikult öelda, et 2004-2006 oli ecstasy tablettide kogus 33 092 tabletti[26]. Üks ecstasy tablett kaalub ligikaudu 0,3 kuni 0,5 grammi, seega 33 092 tabletti kaalub ligikaudu 16 546 grammi.

Lõuna Politseiprefektuuris võeti ära 61 grammi kokaiini, mis võrreldes aastatega 2001 kuni 2003 on suurenenud 3,8 korda. Seega on autori arvates kokaiini tarbijaskond olnud nimetatud aastate jooksul Lõuna-Eestis stabiilselt väike.

2006. aastal võeti Lõuna Politseiprefektuuri poolt ära 187 LSD marki, mida aastatel 2001 kuni 2003 ei registreeritud. Aastatel 2004 kuni 2006 ei registreeritud seevastu ühtegi GHB ära võtmise juhtumit. Vaata lisa 21.

Statistikast nähtuvalt on Lõuna Politseiprefektuuri territooriumil 2006. aasta lõpuks valdavaks narkootiliseks aineks koguseliselt kanepisaadused. Märgatavalt on tõusnud keemiliste narkootikumide, so amfetamiini ja ecstasy tablettide käitlemine.

[26] Lõuna PP narkokuritegude talituse statistika aastatel 2001 kuni 2006

Joonis 4. Lõuna Politseiprefektuuris ära võetud narkootiliste ainete kogused aastatel 2004 – 2006

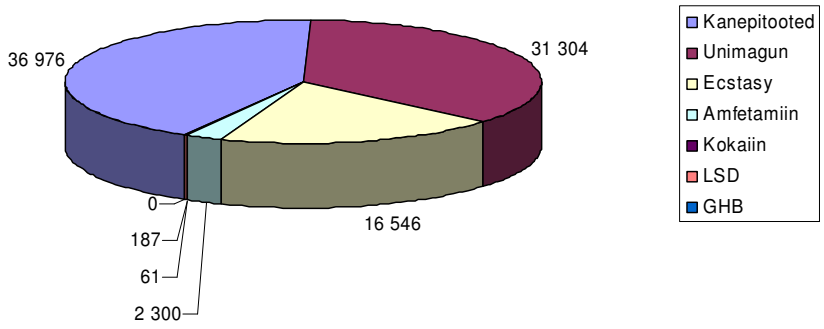

2.4. Küsitlus Lõuna-Eestis aastatel 2001-2006 töötanud narkopolitseinikega

Küsitluse eesmärgiks on leida vastused ning põhjendused järgmistele küsimustele, kas Lõuna-Eestis aastatel 2001 kuni 2006 töötanud politseiametnike väljaõpe, tehniline varustatus, seadusandlus, reformid töökorralduses ning töötingimused olid piisavad narkokuritegude vastu võitlemisel. Samuti oli küsitluse eesmärgiks teada saada, kuidas hindavad politseiametnikud jälitustegevust narkokuritegude lahendamisel ja milliseid soovitusi annavad efektiivsemaks narkokuritegude avastamiseks.

Uurimismeetodiks on kvantitatiivne ankeetküsitlus. Küsitluse läbiviimiseks koostas autor kaheksast küsimusest koosneva ankeedi. Ankeetküsitlus osutus autori arvates kõige kindlamaks viisiks selgitada välja politseiametnike arvamusi ning hinnanguid. Küsitlus oli ülesehitatud vormis, mis võimaldas kõigil vastajatel vaba sõnakasutusega oma seisukohta selgitada.

Lõputöö uurimuse objektiks on kriminaalpolitseinikud, kes töötasid aastatel 2001 kuni 2006 praeguse Lõuna Politseiprefektuuri piirides, valimi seas on nii neid, kes alustasid narkopolitseitööd suhteliselt olematute teadmistega, kui ka neid, kes selleks tööks on saanud vastava väljaõppe. Küsitletud politseiametnike seas oli ka neid, kelle otseseks tööülesandeks ei olnud tegeleda narkokuritegude avastamisega, kuid kes teatud aegadel omandasid jälituslikku

informatsiooni narkootiliste ainete ebaseadusliku käitlemise kohta praeguse Lõuna Politseiprefektuuri territooriumidel asuvates maakondades. Küsitletud isikute arv on 8.

2.4.1. **Kasutatav küsimustik**

1. Kui suurt probleemi kujutasid Teie hinnangul narkootikumidega seotud õigusrikkumised Teie teeninduspiirkonnas Teie töötamise ajal?
2. Kas Teie arvates oli narkootikumidega seotud võitluses politseinike rakendamine ning väljaõpe ajakohane ning piisav?
3. Kuidas hindate seadusandliku baasi vastavust ühiskonnas eksisteerinud situatsioonile aastatel 2001-2006?
4. Millest oli tingitud narkootikumidega seotud õigusrikkumiste järsk kasv peale aastat 2003?
5. Kas aastatel 2001-2006 kriminaalpolitsei kasutuses olnud tehnilised, materiaalsed ning seadusandlikud vahendid, instrumendid olid piisavad võitlemaks narkoõigusrikkumistega?
6. Millist kriminaalpolitsei jälitusametnike kasutuses olevate instrumenti/vahendit peate kõige edukamaks/tulemuslikumaks võitluses narkokuritegevusega?
7. Kas jälitusametnike kasutuses olevate tehnikavahendite kasutamine on pärssinud jälitusametnike tegevust salajaste kaastöötajatega töötamisel?
8. Kui suur osa jälitusinformatsioonist moodustas informatsiooni narkoõigusrikkumiste kohta?

2.5. Küsitluse tulemused ja analüüs

Vastusevariante autor küsitluse juures ette ei andnud, vaatamata sellele kujunesid vastused lihtsasõnalisteks ning üheselt mõistetavateks.

8-küsimusega ankeet algas küsimusega „*Kui suurt probleemi kujutasid Teie hinnangul narkootikumidega seotud õigusrikkumised Teie teeninduspiirkonnas Teie töötamise ajal?*“. Vastajate seas kujunesid välja vastusevariandid: „mitte väga suur“, „järjest kasvav probleem“ ja „väga suur probleem“. Küsitletute vastustest kujunesid järgmised järeldused. Narkootikumidega seotud õigusrikkumised kujutasid suurt probleemi küsitletud politseiametnikule tema töötamise ajal 15%-le, järjest kasvav probleem oli see 60%-le ja narkokuriteod ei kujutanud üldse probleemi, kuid tähelepanu vajas 25%-le vastanutest.

Teine küsimus autorilt seisnes väljaõppe efektiivsuses ja õigeaegsuses ning politseinike piisavuses narkokuritegude alases võitluses. Vastanud jagunesid kaheks: koolitus oli ebapiisav 85% vastanute arvates, kellest 20% arvasid, et tänapäevalgi on narkootikumidega seotud väljaõpe, eriti koolis, ebapiisav. 15% vastanutest arvas, et väljaõpe oli piisav, 10 % arvates jäi aga natuke hiljaks.

Kolmas küsimus seisnes seadusandliku baasi vastavust ühiskonnas eksisteerinud olukorrale aastatel 2001 kuni 2006. Vastanud leidsid 100%, et seadusandlus on alati olnud ja jääb ka tulevikus olukorda, kus reaalse töö tegijad muutusi sooviksid. Vastajad soovisid, et karistused oleksid narkokuritegude eest karmimad ning et prokurörid julgeksid pikaajalisi karistusi küsida, samuti arvasid politseiametnikud, et seadusandlus jättis küll osaliselt soovida, kuid tööd oli võimalik teha.

Neljas küsimus oli suunatud põhjuse leidmisele, mis tuleneb statistika analüüsist. *Miks pärast aastat 2003 kasvasid registreeritud narkokuriteod oluliselt?* Politseiametnikud leidsid mitmeid erinevaid põhjendusi: 80% vastanutest arvas, et politsei hakkas rohkem narkootikumidega seotud süütegudele tähelepanu pöörama, politseiametnikud olid selleks ajaks kogunud kogemusi ning seetõttu registreeriti kuritegusid rohkem. 20% politseiametnikest leidis, et kuna 2002. aastal kehtima hakanud karistusseadustikus dekriminaliseeriti narkootiliste ja psühhotroopsete ainete korduvtarvitamine, seega see küll vähendas narkokuritegude registreeritust, kuid 10% arvab, et probleem oli kogu aeg olemas, tähelepanu hakati rohkem narkootikumide vastu pöörama, hakati seda ka rohkem tarbima, seega muutus antud teema aktuaalsemaks.

Viies küsimus: „*Kas aastatel 2001-2006 kriminaalpolitsei kasutuses olnud tehnilised, materiaalsed ning seadusandlikud vahendid, instrumendid olid piisavad võitlemaks narkoõigusrikkumistega?*“. Politseiametnikud jagunesid kolme kategooriasse, 30 % vastanutest leidis, et eelpool loetletud vahendeid ei ole kunagi piisavalt ega olnud seda ka nendel aastatel, 40% leidis, et aastal 2001 oli tehnikavahendite kasutamine narkokuritegude avastamiseks ja uurimiseks peaaegu nulli lähedane. Samuti oli seadusandlus sel ajal selline, mis ei sobinud kokku reaalsusega, kuid seoses karistusseadustiku vastuvõtmisega muutus olukord paremaks.

30% arvas, et üldiselt võib kõigi vahenditega rahule jääda, et võiks olla parem, aga alati tuleb osata ka olemasolevate vahenditega oma töö ära teha.

Kuuenda küsimuse sisu seisnes kõige populaarsema ja efektiivsema abivahendid leidmises narkootiliste ainetega seotud kuritegude avastamiseks ja uurimiseks. Vastajad leidsid, et kõige suurem abi on politseiandmebaasist Kairi, sest sealt saab kõige rohkem informatsiooni narkokurjategijate, narkomaanide ja muu narkootikumidega seotud tegevuse kohta. Kairit nimetasid kõige populaarsemaks 70% vastanutest, 20 % leidsid, et töö agentuuriga on kõige efektiivsem ja abistavam nende igapäevatöös seotud narkootikumidega ning 10% arvasid, et kombineeritud eelnevatest vastustest ning lisaks erinevad jälitustoimingud aitavad lahendada narkokuritegusid.

Seitsmes küsimus seisnes jälitustöös kasutatavate tehnika ja agentuuri võrdlemist, kas tehnika on ajaga mõjunud agentuurtööle pärssivalt? 50% vastanud politseiametnikest leidis, et tehnikaareng ning kasutuselevõtt on tuntavat mõju avaldanud agentuuriga töötamises, seetõttu kasutavad tänapäeval paljud jälitusametnikud pigem jälitustoiminguid, mis ei seisne inimestega töötamises, vaid toetub tehnikavahenditele. Sellest tulenevalt ei oskagi tänapäeval paljud politseiametnikud tulemuslikku agentuurtööd teha või ei julge seda. 30 % vastanutest leidis, et tehnika kasutamine on avaldanud teatavat mõju inimestega töötamisele, kuid mitte märkimisväärset. Politseiametnik, kes varasematel aegadel tegi tulemuslikku agentuurtööd, teeb seda ka tänapäeval. Soovituslik on aga nimetatud töömeetodeid omavahel kombineerida. 20% politseiametnikest leidis, et tehnikavahendite kasutusele võtt jälitustöös ei ole mõjutanud agentuurtööd, mõjutused on tulnud millestki muust. Eraldi näiteid politseiametnikud välja ei toonud.

Viimane küsimus seondus suuresti esimese küsimusega antud ankeedis, mis võimaldab teha järelduse, kas vastaja on olnud aus. Kuivõrd kaheksanda küsimuse vastuses kajastub protsentides narkokuritegude kohta saadud teabest küsitletu töö ajal, siis sellest tulenevalt on näha, kas probleemid narkootikumidega olid suured või väikesed.

Vastanud politseiametnikud leidsid, et nendeni jõudnud informatsioonist moodustas narkokuritegudega seotud inforatsiooni keskmiselt 50-60%. Kuna narkootikumidega seotud

informatsiooni osakaal oli nii suur, siis pidi see ka olema arvestatav probleem. Seega need, kes vastasid esimeses küsimuses, et narkootikumidega seotud kuriteod olid nende töötamise ajal suureks probleemiks või järjest kasvavaks probleemiks, tajusid probleemi õigesti. Need, kes vastasid viimasele küsimusele, et ei tea või ei oska öelda, neid oli vastanute seas 25%. Seega võib öelda, et kontrollküsimusena mõjunud kaheksas küsimus näitas, et politseiametnikud on küsitlusse suhtunud tõsiselt ja vastanud lähtuvalt oma kogemustest.

25% politseinikest olid tõenäoliselt need politseiametnikud, kelle tööülesannete hulka ei kuulunud narkokuritegude uurimine ja avastamine ja kes oma tööülesannete mahu tõttu ei jõudnud ka eelnevalt nimetatud kuritegudega oluliselt tegeleda.

2.6. Küsitluse tulemuste järeldused

Autor toob välja küsitluse tulemuste järeldused, mille tulemuseks on aastatel 2001- 2006 töötanud politseiametnike väljaõpe, tehniline varustatus, seadusandlus, reformid töökorralduses ning töötingimused olid piisavad narkokuritegude vastu võitlemisel.

Küsitluse tulemusena võib väita, et aastal 2001 oli politseiametnike väljaõpe narkootiliste ainetega seotud kuritegude uurimiseks, jälitamiseks ja avastamiseks kesine, mis ei paranenud oluliselt ka järgnevate aastate jooksul. Samuti oli tehnikavahendite kasutamine narkokuritegudega seonduvalt ebapiisav.

Küsitlustest nähtub, et narkokuriteod on olnud alates aastast 2001 tõsine küsimus, millele rõhupööramine on olnud väga oluline ja mida enamus vastanud politseiametnikest ka tegi. Narkokuritegude kohta informatsiooni levis nimetatud aastatel palju, 50% laekunud informatsioonist oli narkootiliste ainetega seotud.

2001 kuni 2006 on narkokuritegude kvalifitseerimiseks kehtinud kriminaalkoodeks ning karistusseadustik, mida küsitletud politseiametnikud ei pea ideaalseks sanktsioonide mõistmise vahenditeks, politseiametnike arvates ei saa narkokuritegudes süüdimõistetud piisavalt suurt

karistust. Samuti ei olla rahul seadusandluse teiste nüanssidega, täpsemalt ei ole küsitletud lahti seletanud.

Suurimaks reformiks pidasid küsitletud Lõuna Politseiprefektuuri loomist aastal 2004, mil liideti väiksemate politseiprefektuuride narkokuritegude talitused Lõuna Politseiprefektuuri narkokuritegude talituse koosseisu. Enne Lõuna Politseiprefektuuri loomist tegelesid narkokuritegude uurimisega ka Keskkriminaalpolitsei Lõuna Regionaalkeskus, mille põhjal moodustati Lõuna Politseiprefektuuri organiseeritud kuritegude talitus, kes narkokuritegude uurimisega enam ei tegele. Küsitletute arvates peale Lõuna Politseiprefektuuri loomist muutus narkokuritegude talituse juhtimine Tartu kesksemaks, millest oli tingitud osade narkokuritegude talituse töötajate lahkumise talitusest ja teiste suundumist Tartusse narkokuritegude talitusse. 2006. aasta lõpuks on maakondadesse jäänud 2 narkokuritegude talituse töötajat ning 11 töötajat asukohaga Tartus.

Küsitletute arvates on võrreldes aastaga 2001 töötingimused järk-järgult oluliselt paranenud, seda eeskätt sõidukite ja tööruumide paranemise näol.

3. JÄLITUSTEGEVUS NARKOKURITEGUDE VASTASTES TEGEVUSES

3.1. Töö salajaste kaastöötajatega

Narkokuritegevus on oma olemuselt latentne, peitkuritegevus, see tähendab, et politseile ei laeku kannatanute avaldusi toimepandud kuritegude kohta, vaid kriminaalpolitseil ülesanne on ise otsida võimalusi narkokuritegude väljaselgitamiseks ja avastamiseks. Autor leiab, et narkokuritegevuse vastases võitluses ei saa läbi ilma jälitustegevuseta. Jälitustegevuse puhul on autori arvates oluliseim töö salajaste kaastöötajatega. kuigi esmapilgul annab häid tulemusi ka nö tehniline jälitamine ehk tehniliste vahendite abil teostatud jälitustoimingud.

Salajaste kaastöötajate kasutamise kohta leiame viiteid juba 4 saj e. kr [27] ning 19. saj F. E Vidocqi põhimõte, et kurjategijate vastu tuleb võidelda kurjategijate enda abiga, on siiski erinevatel aegadel olnud suhtumine salajaste kaastöötajate kasutamisse erinev. Ka Eesti politsei taasloomise ajast on teada, et agentuurvõrku peeti nõukogulikuks igandiks ja see praktiliselt likvideeriti. Õnneks ei kestnud see periood kaua ja tänaseni kasutatakse salajaste kaastöötajate abi kõigis normaalsetes riikides eksisteerivates jälitusüksustes, samuti on seda meetodit kasutatud enamiku totalitaarsete režiimide poolt.

2001. aastal laekus Lõuna Politseiprefektuuri territooriumil asuvatele erinevatele jälitusüksustele kokku 873 teadet erinevate kuritegude kohta, millest 90 olid seotud narkokuritegude toimepanemisega. 2002. aastal olid vastavad arvud 1185 ja nendest narkootikumidega seotud kuriteoteateid 203, 2003. aastal 1866 ja nendest narkootikumidega seotud teateid 354, 2004. aastal 1988 ja nendest narkootikumidega seotud teateid 432, 2005. aastal 2360 ja nendest narkoalaseid teateid 437, ning 2006 aastal 2396 ja nendest narkokuritegudega seotud teateid 450.[28]

Statistikast nähtuvalt on salajastelt kaastöötajatelt laekunud narkootikumide ebaseaduslike käitlemiste kohta informatsiooni hulk vaadeldud perioodil pidevalt kasvanud. Info hulk kasvas

[27] Liivak, Kasemäe, Saks. 2005. Politsei jälitustegevuse alused. Sisekaitseakadeemia, lk 4
[28] Lõuna PP kriminaalosakonna statistika aastatel 2001 kuni 2006

oluliselt aastani 2004 ning järgnevatel aastatel kasv aeglustus, kuid ei pidurdunud. Autori arvates võib see olla tingitud asjaolust, et Lõuna Politseiprefektuuri ühise narkokuritegude talituse loomisega seati ühised prioriteedid, millega ja kui palju tegeletakse. Kuni selle ajani oli iga väiksem prefektuur seadnud ise omale eesmärgid. Samuti on alates 2004. aastast narkokuritegude talituse töötajate arv pidevalt vähenenud, aga seda aktiivsemalt on hakanud narkokuritegudega seotud informatsiooni laekuma teistelt jälitusüksustega koostööd tegevatelt salajastelt kaastöötajatelt. See väljendub ka läbiviidud intervjuude analüüsist, et laekuvast jälitusinformatsioonist moodustab aasta aastalt järjest suurema osa narkokuritegudega seotud jälitusinformatsioon.

Autori arvates on laekunud narkokuritegudega seotud informatsiooni hulk pidurdunud aastal 2004 seoses tehnikavahendite pideva ja kiire arenguga ning nende kasutuselevõtuga politseitöös. Kuivõrd tehnikavahendite kasutamise protsent on suurenenud, siis on see kasvanud jälitusametnike töö arvelt salajaste kaastöötajatega.

Kui vaadelda avastatud narkokuritegusid, mida oli 2001. aastal 145 ja laekus 90 narkokuritegudega seotud informatsiooni, siis 2006. aastal avastati 177 narkokuritegu ja laekus 450 narkokuritegudega seotud informatsiooni. Nendest numbritest võib aga välja lugeda, et laekuva informatsiooni hulk on nimetatud ajavahemikus kasvanud viis korda, kusjuures avastatud narkokuritegude arv on suurenenud 11,3%. 2001. aastal avastatud narkokuritegudest moodustasid korduvtarvitajad 45 kuritegu, mis on sätestatud kriminaalkoodeksi paragrahvis 202[5], so narkootilise või psühhotroopse aine ebaseaduslik omandamine või hoidmine või narkootilise või psühhotroopse aine tarvitamine arsti ettekirjutiseta. Nimetatud paragrahv kaotas kehtivuse seoses karistusseadustiku kehtima hakkamisega 01.09.2002.a.

Toetudes antud töös läbiviidud küsimustiku tulemusele on küsitletavate arvates tehniliste vahendite kasutamine vähendanud tööd salajaste kaastöötajatega. Sellest tulenevalt teostatakse narkokuritegude väljaselgitamisega järjest enam jälitustoiminguid.

3.2. Jälitustoimingud

Jälitustoimingutega leitakse ja fikseeritakse tõendeid ning tõendi allikas või dokumenteeritakse kuritegelik tegevus. Niisama tähtis on kriminaalluure, millega kogutakse andmeid, et võidelda kuritegelike gruppide või ühenduste vastu.[29]

Narkokuritegude avastamiseks kasutati aastatel Lõuna Politseiprefektuuri territooriumil 2001-2006 peamiselt järgmisi jälitustoiminguid:[30]

3.2.1. Kõnedeeristus on sätestatud KrMS § 117.[31] Esimest korda kasutati kõnedeeristust Lõuna-Eestis kriminaalasjas narkokuriteo tõendamiseks 2004. aastal. Autori leiab, et kõnedeeristust teostatakse kõige enam sellepärast, et kõnedeeristus annab kõige rohkem informatsiooni uuritava isiku kohta.

Lõuna Politseiprefektuuri territooriumil asunud narkokuritegude talituse töötajad teostasid 2002. aastal kokku kakskümmend viis jälitustoimingut, mis olid seotud kõnedeeristuse teostamisega. 2006. aastal teostati sada viiskümmend üheksa kõnedeeristust.

3.2.2 Varjatud jälgimine. Lisaks kõnedeeristusele on väga tulemuslikuks jälitustoiminguks narkokuritegude avastamisel KrMS § 115, milleks on objekti varjatud jälgimine, objekti varjatud läbivaatus ja asendamine. [32] Varjatud jälgimine on visuaalne tegevus, mis seisneb objekti jälgimises varjatult ja tema teadmata. Varjatult saab jälgida ka ilma, et oleks objekti visuaalselt näinud, näiteks tehniliste vahendite abil. Levinumad objekti jäädvustamise viisid on audiovideo salvestamine ja fotografeerimine.

Kõige enam kasutati visuaalset varjatud jälgimist aastatel 2001-2006 Lõuna-Eestis, mis tähendab, et jälgiti objekti, kelle osas oli kahtlus, et ta võib toime panna või on toime pannud

[29] Eenmaa, M. jt. 2006. Kriminaalpolitsei ja narkootikumid. Õpik, Tallinn, lk 64
[30] Lõuna Politseiprefektuuri narkokuritegude talituse jälitustoimingute statistika
[31] Kriminaalmenetluseseadustik, RT I 2004, 46, 329, lk 45
[32] Kriminaalmenetluseseadustik, RT I 2004, 46, 329, lk 45

narkokuriteo. Näiteks võib tuua, et aastal 2005 teostati narkokuritegude uurimisel Lõuna-Eestis 15 varjatud jälgimist, kuid aastal 2006 teostati juba 38 varjatud jälgimist.
Kuni aastani 2004, mil moodustati Lõuna Politseiprefektuur ja sellega liideti väikeste politseiprefektuuride narkokuritegude talitused, ei teostanud mitte ühtegi objekti varjatud jälgimist. Aastal 2004 teostati varjatud jälgimise toimingut ühel korral Viljandis ja ühel korral Valgas. 2006. aastal teostati narkokuritegude uurimisel varjatud jälgimist ühel korral Jõgeval. Autori arvates on põhjuseks väiksemates linnades varjatud jälgimise vähene kasutamine tingitud linnade ja piirkondade väike pindala ja rahvaarv, millest tulenevalt kurjategijad tunnevad igat kohalikku inimest ning sõidukit ja kõik uus äratab kahtlustusi ja ajendab ettevaatlikkusele.

Varjatud jälgimist on kriminaalasjas tõendina kasutatud Lõuna-Eestis aastatel 2001 kuni 2006 kolmel korral.

3.2.3. Salajane pealtkuulamine ja -vaatamine. Seoses tehniliste vahendite ülikiire arenguga 2005. aastal avanes ka Lõuna-Eestis võimalus uue jälitustoimingu läbiviimiseks.

Kuni aastani 2005 salajast pealtkuulamist Lõuna-Eestis narkokuritegude avastamisel ei kasutatud. 2005. aastal teostati 11 salajast pealtkuulamist ning 2006. aastal 17 salajast pealtkuulamist ning ühel korral elektronposti salajast läbivaatust. [33]

Küsitluste tulemusena endiste ja praeguste Lõuna-Eesti narkopolitseinikega tuleb välja asjaolu, et salajase pealtkuulamise kasutamine on 2006. aastal võrreldes 2005. aastaga märgatavalt suurenenud seetõttu, et on tõhustanud narkokuritegude avastamist ja sellest tulenevalt on suurenenud äravõetud narkootiliste ainete kogused. Probleemiks toovad narkopolitseinikud pealtkuulamise juures selle toimingu väga suurt inimressursi kulu. Salajast pealtkuulamist on kasutatud tõendina kriminaalasjas ühel korral 2006. aastal.

3.2.4. Kuriteo matkimine. KrMS § 119 sätestab kuriteo matkimist, mis seisneb oma olemuselt selles, et narkootikume võib osta kuriteo matkimise korras, kas politseiametnik/variisik või politsei salajane kaastöötaja, samas võib kolmandate isikute vahelise narkootikumide ostu

[33] Lõuna Politseiprefektuuri narkokuritegude talituse jälitustoimingute statistika

fikseerida politsei salajase jälgimise üksus, seda varjatud jälgimise käigus[34]. Nimetatud jälitustoimingut on Lõuna-Eestis vaadeldaval ajavahemikul kasutatud 2 korral. Esimesel korral oli see 2004. aasta märtsis, kui koostöös Keskkriminaalpolitsei narkokuritegude osakonnaga peeti kinni isik, kellelt kuriteo matkimise käigus saadi 863 grammi narkootilist ainet metüleendioksümetamfetamiini (lühendina MDMA). Hilisem uurimine viis selle kuriteo matkimise tulemusena Jõgevamaal Adaveres MDMA labori avastamiseni.

3.2.5. Jälitustoiminguid, mis käsitlevad KrMS § 116 sätestatud posti-või telegraafisaadetise varjatud läbivaatus, ning KrMS § 120 sätestatud politseiagent, Lõuna-Eestis ajavahemikul 2001-2006 kasutatud ei ole.[35]

Lõuna Politseiprefektuuri jälitustoimingute statistikast nähtuvalt on aastast aastasse narkokuritegude avastamiseks kasutatavad jälitustoimingud kõnedeeristus, salajane pealtkuulamine, varjatud jälgimine Lõuna Politseiprefektuuri narkokuritegude talituse poolt kasvanud. Peamiseks põhjuseks toob autor selle, et narkokuritegude arv on suurenenud ning kurjategijate üha sagenenud tehniliste vahendite kasutamine ning kuritegude toimepanemise meetodite keerulisemaks muutumine nõuavad ka politsei poolt vastavate vahendite, sealhulgas jälitustoimingute sagedasemat kasutusele võttu.

[34] Eenmaa, M. jt. 2006. Kriminaalpolitsei ja narkootikumid, Õpik, Tallinn, lk 72
[35] Lõuna Politseiprefektuuri narkokuritegude talituse statistika

KOKKUVÕTE

Käesolev töö iseloomustab ajavahemikus 2001 kuni 2006 narkokuritegude avastamist Lõuna-Eestis, narkokuritegude osakaalu üldkuritegevuses ning politsei poolt äravõetud narkootilisi aineid. Ajavahemikul 2001 kuni 01.09.2002 kehtis Eestis kriminaalkoodeks, mille järgi registreeriti Lõuna-Eestis kõige enam narkokuritegusid paragrahvide 202^5 ja 210^2 järgi, erandiks on Põlva maakond, kus lisaks viimasele on registreeritud ka paragrahvis 210^1 sätestatud kuritegu.

KrK 202^5, s.o narkootilise või psühhotroopse aine ebaseaduslik omandamine või hoidmine või narkootilise või psühhotroopse aine tarvitamine arsti ettekirjutiseta, kujutab endast narkootilise aine manustamist või enda käes hoidmist enne manustamist ja kuulub narkootiliste ja psühhotroopsete ainete seaduse põhjal väärtegude hulka. Nimetatud kuritegude suur registreerimise arv tuleneb autori arvates asjaolust, et 2001. ja 2002. aastal oli politseiametnike teadlikkus ja töövõtete oskus narkootiliste ainetega seotud kuritegudest niivõrd madal, et narkojoobes isikute tabamine oli raskem. Sel ajal puudusid kogemused narkootiliste ainete vahendajate tabamiseks, mida näitab ka käesoleva töö käigus läbiviidud küsitlus politseiametnike seas. Politseinikud õppisid peamiselt töö käigus enda kogemustest.

Kriminaalkoodeksi paragrahvis 210^2 sätestatud kuritegu, s.o narkootilise või psühhotroopse aine ebaseaduslik valmistamine, ümbertöötamine, vedu või edasisaatmine edasiandmise eesmärgil, hõlmab nii suure kui ka väikese narkootilise aine koguse käitlemist ning on praegu kehtivas karistusseadustikus jagatud kahte paragrahvi, s.o paragrahvid 183 ja 184. Kriminaalkoodeksi paragrahvis 210^2 sätestatud kuritegusid registreeriti piirkonniti erinevalt, näiteks Tartu maakonnas oli nimetatud kuritegusid registreeritud rohkem kui paragrahvi 202^5 järgi toime panduid, seevastu Põlvas oli viimasena mainitud kuritegusid rohkem registreeritud. Sellest tulenevalt võib väita, et Lõuna-Eestis valitses 2001. ja 2002. aastatel ebastabiilsus seoses kõige rohkem avastatud narkokuritegude osakaaluga teiste kuritegude seas, kuna erinevates piirkondades oli politseiametnike kogemused ja tööstaaž erinev ning erinev oli ka piirkondade omapära. Narkootilise aine ebaseadusliku käitlemise avastamise ebastabiilne tase KrK § 210^2 järgi oli tingitud ka juhuslikkusest, näiteks Jõgeva maakonnas avastas korrakaitsepolitsei mitmel korral Ida-Virumaalt pärit narkomaane, kes olid tulnud Peipsi järve

äärde unimagunat korjama ning jäid juhuslikult politseile vahele ning seega registreeriti KrK paragrahvis 210^2 sätestatud kuriteod. Samuti olid narkokurjategijad teadlikud politsei vähesest informeeritusest ja seetõttu ei pidanud vajalikuks eriti varjata oma tegevust. Tänaseks päevaks on olukord kardinaalselt muutunud. Politsei informeerituse kasvuga suurenes ka narkokurjategijate poolt oma tegevuse varjamine.

Aastast 2002 kehtima hakanud karistusseadustikus sätestatud narkokuritegudest on kõigis maakondades kõige rohkem registreeritud §-des 183 ja 184 sätestatud narkokuritegusid.

Seoses karistusseadustikus narkootiliste ja psühhoroopsete ainete tarvitamise sätte puudumisega ei saa võrrelda nimetatud tegusid kriminaalkoodeksi järgi kvalifitseeritud kuritegude arvuga. Seega nähtub statistikast, et kõige enam narkokuritegusid oli nii aastal 2001 kui ka 2002 ja 2003 narkootilise ja psühhotroopse aine ebaseaduslik käitlemine kas suures või väikeses koguses, mille kvalifitseerimise erinevus tulenes üksnes kehtivate seaduste erinevatest sätetest. Seoses sellega, et need narkokuriteod olid kõige enam levinud, oli politseil rohkem kogemusi ja seetõttu oli neid ka lihtsam avastada ja tõendada.

Käesoleva töö põhjal saab järeldada, et aastatel 2001 kuni 2006 ei registreeritud praeguse Lõuna Politseiprefektuuri territooriumil ühtegi narkootilise aine röövimise juhtu, s.o KrK paragrahv 210^3. Kuivõrd narkootilise aine röövimine moodustab karistusseadustiku järgi röövimise koosseisu raskendava asjaolu, siis nimetatud kuritegusid käesolevas töös ei käsitleta. Autorile teadaolevatel andmetel ei ole narkootilise aine röövimist aastatel 2001 kuni 2006 registreeritud.

Samuti ei registreeritud aastatel 2001 kuni 2002 ühtegi kriminaalkoodeksi paragrahvis 202^3 ettenähtud kuritegu, s.o kallutamine narkootilise või psühhotroopse aine tarvitamisele, samuti mitte paragrahvi 202^4, s.o alaealise kaasatõmbamine ravimi või muu uimastava toimega aine mittemeditsiinilisele tarvitamisele, ega ka paragrahvi 209^2, s.o narkootilise või psühhotroopse aine valmistamine, tootmise, omandamise, hoidmise, arvestamise, väljastamise, veo või edasisaatmise eeskirjade rikkumine, järgi kvalifitseeritavat kuritegu. Nimetatud kuriteod vastavad karistusseadustiku paragrahvidele 186 ja 187, mida kvalifitseeriti aastatel 2003 kuni 2006 mitmel korral. Autori arvates on see seotud asjaoluga, et narkootiliste ainete tarvitamine

on levinud järjest nooremate isikute seas ning sellest tingituna esineb järjest rohkem alaealisi, kes narkootilise aine üledoosiga haiglasse satuvad ja seetõttu on narkootilise aine tarvitamisele kallutamise tegu raske varjata.

KrK paragrahv 209[2] järgi kvalifitseeritavat tegu karistusseadustikku üle ei ole toodud.

Statistilise andmete analüüsi tulemusena selgub, et registreeritud narkokuritegude arv aastast 2001 kuni 2006 on olnud ebastabiilse iseloomuga, kõikudes 152 ja 283 registreeritud narkokuriteo vahel, olles kõige madalamal tasemel 2004. ja kõige kõrgemal 2005.aastal. 2004. aasta madal registreerituse tase võib autori arvates olla tingitud ühtse narkokuritegude talituse loomisest ja sellest tulenevatest ümberkorraldustest ning ühiste prioriteetide seadmisest. 2005. aastal registreeritud narkokuritegude suur arv on tingitud ühtse narkokuritegude talituse organiseeritud töö tulemusest seoses 2005. aasta augustikuus toimunud *Freedom Parade* üritusel tabatud narkodiilerite rohke arvuga.

2006. aastaks on registreeritud narkokuritegude arv võrreldes 2005. aastaga vähenenud. See tuleneb autori arvates narkokuritegude talituse prioriteetide muutmistest seoses ühiskonna ootustega narkopolitsei suhtes ning seoses narkopolitseinike töölt lahkumisega aastatel 2004-2005.

Ühiskond ootas politseilt mitte kaasuste, vaid probleemide lahendamist. Tähtis ei olnud mitte see, mitu kriminaalasja kohtusse jõuab, vaid see, et kuritegevus reaalselt väheneks. Narkokuritegude talitus keskendus oma töös pigem narkootilise aine vahendajate tabamisele, kui tarvitajate kindlaks tegemisele, sest ühe kuritegeliku grupi lõhkumise mõju ühiskonna turvalisusele on mõõtmatult suurem kui kümnete üksikjuhtumite lahendamine. Samuti ootab ühiskond selgeltnähtavaid edasiminekuid organiseeritud narkokaubanduse vastases võitluses. Narkokuritegude talituse eesmärgiks formuleeriti aastateks 2005 ja 2006 tabatud ja kohtus süüdimõistetud narkovahendajate arvu ning äravõetud narkootikumide koguse suurendamine.

Lõuna politseiprefektuuri territooriumil registreeritud kuritegudest moodustavad narkokuriteod aastal 2001 ligikaudu 1,5 ja aastaks 2006 1,9 protsenti. Seega nähtub statistikast, et registreeritud narkokuritegude arv on kasvanud, kusjuures üldiselt on registreeritud kuritegude

arv langenud. Narkokuritegude avastamine võrreldes teiste kuritegude avastamisega on ligi kaks korda suurem aastal 2001 ja aastaks 2006 on narkokuritegude avastamine tõusnud 93,1%-ni. Kasvanud on ka kuritegude avastamine üldiselt, kuid võrreldes narkokuritegude avastamisega on protsent 21 võrra väiksem.

Politsei poolt ära võetud narkootiliste ainete kogused on ajavahemikus 2001 kuni 2006 muutunud, kuid valdavalt on ära võetud taimse päritoluga narkootilisi aineid, s.o kanepitooteid, mille alla kuuluvad hašiš ja marihuaana, ning unimagunat. Võrreldes ajavahemikku 2001-2003 ja 2004-2006 on nii kanepitoodete kui ka unimaguna äravõetud kogused vähenenud ligikaudu kaks korda, see võib autori arvates olla tingitud nii ennetustööst kui ka politsei pidevast kontrollist unimaguna- ja kanepikasvatajate ning nende vahendajate seas. Kanepitoodete suur äravõetud kogus ajavahemikus 2001-2006 on autori arvates tingitud narkootilise aine suurest tarbijaskonnast ja ühiskonnas levinud arvamusest, et kanep ei ole tervisele ohtlik. Enamus unimaguna tarbijaskonnast elab Ida-Virumaal ning Peipsi järve äärse unimaguna loomuliku kasvukohta tõttu oli tarbijatel lihtne ja lühike maa narkootilist ainet endale soetada. Unimagunast saadav moonivedelik tekitab tugevat psüühilist ja füüsilist sõltuvust, millest on raske vabaneda. Kuna unimaguna kasvatamine oli laialdane, siis selles tulenevalt olid ka äravõetud kogused nii suured. Lõuna-Eesti omapäraks võib autori kogemustele tuginedes pidada heroiini tarbijaskonna puudumist nimetatud piirkonnas ajavahemikul 2001-2006, see nähtub ka KEKK´i poolt väljastatud äravõetud narkootiliste ja psühhotroopsete ainete statistikast.

Keemiliselt toodetud narkootiliste ainete seas on kõige rohkem ära võetud amfetamiini ja ecstasy tablette. Amfetamiini äravõetud kogused on võrreldes ajavahemikuga 2001-2003 suurenenud aastaks 2006 ligikaudu 3 korda ja ecstasy tablettide kogus äravõetud tablettide näol ligikaudu 10 korda, koos ecstasy tablettide valmistamiseks mõeldud ning politsei poolt ära võetud narkootilise ainega on äravõetud tablettide hulk 33 092 tabletti. Amfetamiini ja ecstasy tablettide äravõetud koguste oluline suurenemine on autori arvates tingitud sellest, et mõningad varasemad kanepitarvitajad on üle läinud sünteetiliste narkootikumide tarvitamisele. Amfetamiini tarvitajaid on autori kogemustele tuginedes lisandunud just süstivate narkomaanide näol. Ecstasy ja amfetamiini äravõetud koguste suurenemine on autori arvates tingitud ka narkootilise aine tarvitamise trendi muutusest.

Võrreldes aastatega 2001-2003 ei võetud aastatel 2004 -2006 ära ühtegi grammi GHB-d, seevastu võeti ära 187 LSD-marki, mida eelneval perioodil ei olnud üldse ära võetud. GHB koguste puudumine võib olla tingitud sellest, et nimetatud keemiline aine on raskesti kättesaadav ja seetõttu puudub ka tarbijaskond. Aastal 2006 äravõetud LSD markide koguse näol oli autori kogemusele tuginedes tegemist ühekordse tellimusega välismaalt kindlale tarbijale.

Ajavahemikus 2001-2006 on äravõetud koguste madalal tasemel püsinud kokaiin, mis autori arvates ei ole leidnud Lõuna-Eestis tarbijaskonda oma kalli hinna tõttu, sest ligikaudu 5 korda odavamad amfetamiin ja ecstasy tabletid on oma toime poolest sarnase mõjuga, s.o ergutava toimega.

Aastatel 2001-2006 kasutati Lõuna-Eestis narkokuritegude avastamiseks kõige rohkem telefonikõnede eristust ja varjatud jälgimist. Seoses tehniliste vahendite arenguga on politsei hakanud kasutama ka salajast pealtkuulamist. Kui aastani 2005 ei olnud narkokuritegude avastamisel Lõuna-Eestis teostatud ühtegi salajast pealtkuulamist, siis 2006. aastaks oli salajase pealtkuulamise toiminguid kasutatud juba 17 narkokuriteo puhul.

Statistikast nähtub, et narkokuritegude kohta laekunud jälitusinformatsioon on oluliselt suurenenud, kuid selle pinnalt ei ole narkokuritegude avastamise arv kasvanud. Autor leiab, et see võib tuleneda asjaolust, et kaadri voolavuse tõttu puuduvad uutel politseiametnikel kogemused saadud informatsiooni kasutamiseks narkokuritegude avastamisel. Nimetatud olukord on kindlasti autori arvates tingitud ka sellest, et Lõuna Politseiprefektuuri narkokuritegude talituse koosseis on alates aastast 2004 pidevalt vähenenud ning seetõttu ei jõuta füüsiliselt kogu laekunud informatsiooni kontrollida. Informatsiooni kasutamine narkokuritegude avastamiseks on vähenenud ka seetõttu, et suur aja- ja inimressurss kulub tehnilisele jälitamisele.

Käesoleva töö käigus on selgunud, et aastatel 2001-2006 töötanud politseiametnike väljaõpe, tehniline varustatus ning töötingimused narkokuritegude vastu võitlemisel on pidevalt paranenud. Kuigi eelpool nimetatud asjaolud on küsitletute arvates olnud ebapiisavad, ei ole

see politseinikel takistanud oma tööd tegemast, vahendite ja väljaõppe paranedes on saavutatud narkokuritegude avastamisel paremaid tulemusi. Seadusandlusega ei ole politseiametnikud ajavahemikus 2001-2006 rahule jäänud, sest narkokurjategijate karistused on väikesed.

Lähtudes koostatud tööst, on autori ettepanekud narkokuritegude vastaseks võitluseks tulevikus järgmised. Autor leiab, et narkopolitsei peamine ülesanne on tabada Lõuna-Eestit narkootiliste ainetega varustavad narkovahendajaid, vähem tähelepanu tuleks pöörata tänavadiileritele ja narkomaanidele. Narkopolitseinike seas tuleks läbi viia koolitusi, kuidas avastada narkokuritegusid jälitusinformatsiooni põhjal kiiresti ja tulemuslikult. Narkokuritegude talituse töötajad vajavad suuremaid garantiisid kaarivoolavus peatamiseks, misläbi suureneksid töötajate kogemused ja tõhustuks narkokuritegude avastamine. Samuti tuleks töötulemuste arvestamine ümber hinnata, see tähendab, et lähtuma ei peaks avastatud narkokuritegude arvust, vaid kohtusse saadetud ja süüdimõistetud isiku osakaalust narkootiliste ainete käitlemisel ja äravõetud narkootiliste ainete kogustest.

Autori püstitatud hüpotees, et narkokuritegude vastane võitlus on olnud piisavalt tõhus Lõuna-Eestis aastatel 2001 kuni 2006, ei leidnud käesolevas töös kinnitust. Seda tõestavad statistilised andmed, mille analüüsi tulemusena on näha, et narkokuritegude arv on 2001. aastaga võrreldes tõusnud. Vastuargumendina saab aga väita, et kuigi narkokuritegude registreerimise arv on tõusnud, on tõusnud ka narkokuritegude avastamise protsent. Seda, et narkokuritegude vastane võitlus ei ole olnud tõhus, näitab ka asjaolu, et politsei poolt ära võetud narkootiliste ja psühhotroopsete ainete kogused on kokkuvõttes suurenenud. Ebapiisavat tõhusust politsei töös näitab ka asjaolu, et tehniliste jälitusvahendite kaasamisega ei ole politsei suutnud narkokuritegude arvu vähendada. Samas ei ole registreeritud narkokuritegude arv kasvanud igas Lõuna-Eesti maakonnas, mõnes maakonnas on täheldatav ka narkokuritegevuse languse tendents.

АННОТАЦИЯ

Настоящая выпускная работа написана на тему «Деятельность криминальной полиции по борьбе с наркопреступностью в Южной Эстонии в 2001 – 2006 годах». Выпускная работа написана на эстонском языке и объём работы без приложений составляет 51 страницу.

Автор анализирует наркопреступления, которые были зарегистрированы в период времени с 2001 по 2006 год, то есть преступления, квалифицируемые как по Пенитенциарному, так и по Уголовному кодексу.

Объектом изучения выпускной работы является статистика за вышеуказанный период, составленная в Южной Эстонии, и служебная деятельность чиновников полиции, которые в это же время разрешали наркопреступления. Предмет изучения – количество наркопреступлений в Южной Эстонии, их изменчивость либо стабильность в период времени с 2001 по 2006 год.

Цель выпускной работы - выяснить, какие наркопреступления были совершены в период времени с 2001 по 2006 год на территории обслуживания нынешней Лыунаской префектуры полиции, охарактеризовать их удельный вес в общей преступности и процент раскрываемости, а также количество и виды изъятых наркотических средств и то, какие проводились разыскные действия по раскрытию наркопреступлений. Автор пытается в ходе работы также найти ответ на вопрос, имелись ли у полицейских чиновников в указанные годы достаточная подготовка, техническое снабжение и условия труда при борьбе с наркопреступностью. Автор рассматривает также законодательство по борьбе с наркопреступностью.

Для достижения целей работы автор использует анкетный опрос, который он провёл среди полицейских чиновников, которые в период времени с 2001 по 2006 год работали на нынешней территории обслуживания Лыунаской префектуры полиции. Методом исследования является анкетный опрос, состоящий из открытых вопросов и без подбора ответов.

Поскольку ранее не составлялись анализы по зарегистрированным и раскрытым в Южной Эстонии в период времени с 2001 по 2006 год наркопреступлениям и изъятым наркотическим средствам, то именно это является основной целью данной работы и новым материалом, характеризующим наркопреступность Южной Эстонии.

Автор использует в работе по зарегистрированным наркопреступлениям статистику из базы данных POLIS, по количеству и видам изъятого вещества - статистику Центра Судебной Экспертизы и Криминалистики и внутрислужебную статистику Службы наркопреступлений Криминального отдела Лыунаской префектуры полиции. Последняя находится у старшего комиссара службы Хейки Роода.

KASUTATUD KIRJANDUS

1. Antropv, R. 2004. Ettekanne turvalisus ja kriminaalpoliitika;
2. Eenmaa, M. jt. 2006. Kriminaalpolitsei ja narkootikumid. Õpik;
3. Grinter J, Randma P, Sootak J. 2007. Narkosüüteod Eestis. Kirjastus Juura, Tallinn;
4. http://siseveeb.polsise/cms/kuva.php?id=828;
5. http://www.jogevamv.ee/in.php?T=2&op=body&id=43;
6. http://www.tartumaa.ee/?op=body&id=545;
7. http://www.polvamaa.ee/index.php?page=560&;
8. http://www.valgamv.ee/web.nsf/est/AC8B60761148B5AE4225713A0026500E;
9. http://www.viljandimaa.ee/?id=1;
10. http://www.werro.ee/stat/elanikud.html;
11. Krikk, M. 2001. Eesti Politsei loomine ja areng 1918-1940. Tallinn;
12. Krikk, M. 2007. Eesti kriminaalpolitsei 1920-1940.Tallinn;
13. Kriminaalmenetluseseadustik, RT I 2004, 46, 329;
14. Kriminaalpolitsei korraldus, RT 1920, nr 4/5;
15. Lõuna PP narkokuritegude talituse statistika aastatel 2001 kuni 2006;
16. Pärn, Ü. 1998. Politsei Jõgevamaal nüüd ja varem, Jõgeva;
17. Liivak, Kasemäe, Saks. 2005. Politsei jälitustegevuse alused. Sisekaitseakadeemia;
18. Lõuna Politseiprefektuuri narkokuritegude talituse jälitustoimingute statistika;
19. Narkootiliste ja psühhotroopsete ja nende lähteainete seadus, RT I 2005, 37, 284;
20. Politsei kujundamise määrus, RT 1924, nr 68;
21. Raudjalg, I. Politseileht 2003/1;
22. Sootak, J, Pikamäe, P. 2002. Karistusseadustiku kommenteeritud väljaanne. Tallinn.

LISAD

Lisa 1. Tartu maakonnas kriminaalkoodeksi järgi registreeritud narkokuriteod aastatel 2001-2003

Kriminaalkoodeksis sätestatud narkokuriteod	2001	2002	2003
Narkokuriteod kokku § 202^2, 202^3, 202^4, 202^5, 209^2, 210^1, 210^2, 210^3, 210^4	105	107	4
§ 202^2 Alaealise kallutamine narkootilise v. psühhotroopse aine tarvitamisele	0	0	0
§ 202^3 Kallutamine narkootilise v. psühhotroopse aine tarvitamisele	0	0	0
§ 202^4 Alaealise kaasatõmbamine ravimi või muu uimastava toimega aine mittemeditsiinilisele tarvitamisele	0	0	0
§ 202^5 Narkootilise v. psühhotroopse aine ebaseaduslik omandamine v. hoidmine v. narkootilise v. psühhotroopse aine tarvitamine arsti ettekirjutiseta	11	18	0
Avastatud	8	20	0
§ 209^2 Narkootilise või psühhotroopse aine valmistamine, tootmise, omandamise, hoidmise, arvestamise, väljastamise, veo v. edasisaatmise eeskirjade rikkumine	0	0	0
§ 210^1 Narkootilise või psühhotroopse aine ebaseaduslik valmistamine, ümbertöötamine, vedu v. edasisaatmine edasiandmise eesmärgita	7	1	0
Avastatud	9	1	0
§ 210^2 Narkootilise või psühhotroopse aine ebaseaduslik valmistamine, ümbertöötamine, vedu v. edasisaatmine edasiandmise eesmärgil	74	84	4
Avastatud	72	68	3
§ 210^3 Narkootilise või psühhotroopse aine röövimine	0	0	0
§ 210^4 Unimaguna v. kanepi ebaseaduslik külvamine v. kasvatamine	0	4	0
Avastatud narkokuriteod kokku	96	98	3
Alaealiste poolt toime pandud	2	8	0

Lisa 2. Tartu maakonnas karistusseadustiku järgi registreeritud narkokuriteod aastatel 2002-2006

Karistusseadustikus sätestatud narkokuriteod	2002	2003	2004	2005	2006
Narkokuriteod kokku § 183, § 184, § 185, § 186, § 187, § 188	19	127	109	206	142
Avastatud narkootikumidega seotud kuriteod	13	123	108	195	137
§183 Narkootilise ja psühhotroopse aine väikeses koguses ebaseaduslik käitlemine	11	65	30	42	10
Avastatud	9	61	32	41	10
§184 Narkootilise ja psühhotroopse aine suures koguses ebaseaduslik käitlemine	8	51	69	119	117
Avastatud	4	52	68	112	110
§185 Narkootilise ja psühhotroopse aine edasiandmine nooremale kui 18.a-le isikule	0	6	2	39	13
Avastatud	0	5	1	39	12
§186 Narkootilise ja psühhotroopse aine ebaseaduslikule tarvitamisele kallutamine	0	0	0	0	0
Avastatud	0	0	0	0	0
§187 Alaealise kallutamine narkootilise ja psühhotroopse aine ja muu uimastava toimega aine ebaseaduslikule tarvitamisele	0	0	1	0	0
Avastatud	0	0	1	0	0
§188 Unimaguna, kanepi ja kokapõõsa ebaseaduslik kasvatamine	0	5	7	6	2
Avastatud	0	5	6	3	5

Lisa 3. Jõgeva maakonnas kriminaalkoodeksi järgi registreeritud narkokuriteod aastatel 2001-2002

Kriminaalkoodeksis sätestatud narkokuriteod	2001	2002
Narkokuriteod kokku § 202^2, 202^3, 202^4, 202^5, 209^2, 210^1, 210^2, 210^3, 210^4	13	17
§ 202^2 Alaealise kallutamine narkootilise v. psühhotroopse aine tarvitamisele	0	1
§ 202^3 Kallutamine narkootilise v. psühhotroopse aine tarvitamisele	0	0
§ 202^4 Alaealise kaasatõmbamine ravimi või muu uimastava toimega aine mittemeditsiinilisele tarvitamisele	0	0
§ 202^5 Narkootilise v. psühhotroopse aine ebaseaduslik omandamine v. hoidmine v. narkootilise v. psühhotroopse aine tarvitamine arsti ettekirjutiseta	5	10
Avastatud	4	11
§ 209^2 Narkootilise või psühhotroopse aine valmistamine, tootmise, omandamise, hoidmise, arvestamise, väljastamise, veo v. edasisaatmise eeskirjade rikkumine	0	0
§ 210^1 Narkootilise või psühhotroopse aine ebaseaduslik valmistamine, ümbertöötamine, vedu v. edasisaatmine edasiandmise eesmärgita	3	0
Avastatud	1	3
§ 210^2 Narkootilise või psühhotroopse aine ebaseaduslik valmistamine, ümbertöötamine, vedu v. edasisaatmine edasiandmise eesmärgil	5	5
Avastatud	5	5
§ 210^3 Narkootilise või psühhotroopse aine röövimine	0	0
§ 210^4 Unimaguna v. kanepi ebaseaduslik külvamine v. kasvatamine	0	1
Avastatud narkokuriteod kokku	10	21
Alaealiste poolt toime pandud	2	2

Lisa 4. Jõgeva maakonnas karistusseadustiku järgi registreeritud narkokuriteod aastatel 2002-2006

Karistusseadustikus sätestatud narkokuriteod	2002	2003	2004	2005	2006
Narkokuriteod kokku § 183; 184 lg 1-4; 185-190	5	11	10	1	2
Avastatud narkootikumidega seotud kuriteod	2	11	9	0	2
§183 Narkootilise ja psühhotroopse aine väikeses koguses ebaseaduslik käitlemine	0	3	0	0	0
Avastatud	0	2	1	0	0
§184 Narkootilise ja psühhotroopse aine suures koguses ebaseaduslik käitlemine	4	8	6	1	1
Avastatud	2	8	4	0	1
§185 Narkootilise ja psühhotroopse aine edasiandmine nooremale kui 18.a-le isikule	0	0	0	0	1
Avastatud	0	0	0	0	1
§186 Narkootilise ja psühhotroopse aine ebaseaduslikule tarvitamisele kallutamine	0	0	0	0	0
Avastatud	0	0	0	0	0
§187 Alaealise kallutamine narkootilise ja psühhotroopse aine ja muu uimastava toimega aine ebaseaduslikule tarvitamisele	0	0	0	0	0
Avastatud	0	0	0	0	0
§188 Unimaguna, kanepi ja kokapõõsa ebaseaduslik kasvatamine	1	0	1	0	0
Avastatud	0	0	1	1	0

Lisa 5. Viljandi maakonnas kriminaalkoodeksi järgi registreeritud narkokuriteod aastatel 2001-2005

Kriminaalkoodeksis sätestatud narkokuriteod	2001	2002	2003	2004	2005
Narkokuriteod kokku § 202^2, 202^3, 202^4, 202^5, 209^2, 210^1, 210^2, 210^3, 210^4	35	32	3	2	1
§ 202^2 Alaealise kallutamine narkootilise v. psühhotroopse aine tarvitamisele	0	0	0	0	0
§ 202^3 Kallutamine narkootilise v. psühhotroopse aine tarvitamisele	0	0	0	0	0
§ 202^4 Alaealise kaasatõmbamine ravimi või muu uimastava toimega aine mittemeditsiinilisele tarvitamisele	0	0	0	0	0
§ 202^5 Narkootilise v. psühhotroopse aine ebaseaduslik omandamine v. hoidmine v. narkootilise v. psühhotroopse aine tarvitamine arsti ettekirjutiseta	23	6	2	0	0
Avastatud	18	4	2	0	0
§ 209^2 Narkootilise või psühhotroopse aine valmistamine, tootmise, omandamise, hoidmise, arvestamise, väljastamise, veo v. edasisaatmise eeskirjade rikkumine	0	0	0	0	0
§ 210^1 Narkootilise või psühhotroopse aine ebaseaduslik valmistamine, ümbertöötamine, vedu v. edasisaatmine edasiandmise eesmärgita	0	0	0	0	0
Avastatud	0	0	0	0	0
§ 210^2 Narkootilise või psühhotroopse aine ebaseaduslik valmistamine, ümbertöötamine, vedu v. edasisaatmine edasiandmise eesmärgil	8	23	1	2	1
Avastatud	5	21	1	0	0
§ 210^3 Narkootilise või psühhotroopse aine röövimine	0	0	0	0	0
§ 210^4 Unimaguna v. kanepi ebaseaduslik külvamine v. kasvatamine	0	3	0	0	0
Avastatud narkokuriteod kokku	26	29	3	2	1
Alaealiste poolt toime pandud	6	5	0	0	0

Lisa 6. Viljandi maakonnas karistusseadustiku järgi registreeritud narkokuriteod aastatel 2002-2006

Karistusseadustikus sätestatud narkokuriteod	2002	2003	2004	2005	2006
Narkokuriteod kokku § 183; 184 lg1-4; 185-190	2	23	13	39	36
Avastatud narkootikumidega seotud kuriteod	1	18	16	36	31
§183 Narkootilise ja psühhotroopse aine väikeses koguses ebaseaduslik käitlemine	2	4	6	23	4
Avastatud	1	4	5	20	4
§184 Narkootilise ja psühhotroopse aine suures koguses ebaseaduslik käitlemine	0	16	7	16	11
Avastatud	0	11	11	16	7
§185 Narkootilise ja psühhotroopse aine edasiandmine nooremale kui 18.a-le isikule	0	1	0	0	14
Avastatud	0	1	0	0	14
§186 Narkootilise ja psühhotroopse aine ebaseaduslikule tarvitamisele kallutamine	0	1	0	0	1
Avastatud	0	1	0	0	1
§187 Alaealise kallutamine narkootilise ja psühhotroopse aine ja muu uimastava toimega aine ebaseaduslikule tarvitamisele	0	0	0	0	5
Avastatud	0	0	0	0	5
§188 Unimaguna, kanepi ja kokapõõsa ebaseaduslik kasvatamine	0	1	0	0	1
Avastatud	0	1	0	0	0

Lisa 7. Põlva maakonnas kriminaalkoodeksi järgi registreeritud narkokuriteod aastatel 2001-2006

Kriminaalkoodeksis sätestatud narkokuriteod	**2001**	**2002**
Narkokuriteod kokku § 202^2, 202^3, 202^4, 202^5, 209^2, 210^1, 210^2, 210^3, 210^4	**6**	**3**
§ 202^2 Alaealise kallutamine narkootilise v. psühhotroopse aine tarvitamisele	**0**	**0**
§ 202^3 Kallutamine narkootilise v. psühhotroopse aine tarvitamisele	**0**	**0**
§ 202^4 Alaealise kaasatõmbamine ravimi või muu uimastava toimega aine mittemeditsiinilisele tarvitamisele	**0**	**0**
§ 202^5 Narkootilise v. psühhotroopse aine ebaseaduslik omandamine v. hoidmine v. narkootilise v. psühhotroopse aine tarvitamine arsti ettekirjutiseta	**2**	**2**
Avastatud	**1**	**2**
§ 209^2 Narkootilise või psühhotroopse aine valmistamine, tootmise, omandamise, hoidmise, arvestamise, väljastamise, veo v. edasisaatmise eeskirjade rikkumine	**0**	**0**
§ 210^1 Narkootilise või psühhotroopse aine ebaseaduslik valmistamine, ümbertöötamine, vedu v. edasisaatmine edasiandmise eesmärgita	**1**	**0**
Avastatud	**2**	**0**
§ 210^2 Narkootilise või psühhotroopse aine ebaseaduslik valmistamine, ümbertöötamine, vedu v. edasisaatmine edasiandmise eesmärgil	**1**	**1**
Avastatud	**0**	**2**
§ 210^3 Narkootilise või psühhotroopse aine röövimine	**0**	**0**
§ 210^4 Unimaguna v. kanepi ebaseaduslik külvamine v. kasvatamine	**0**	**0**
Avastatud narkokuriteod kokku	**5**	**4**
Alaealiste poolt toime pandud	**0**	**0**

Lisa 8. Põlva maakonnas karistusseadustiku järgi registreeritud narkokuriteod aastatel 2003-2006

Karistusseadustikus sätestatud kuriteod	2003	2004	2005	2006
Narkokuriteod kokku §183; 184 lg1-4; 185-190	7	4	1	1
Avastatud narkootikumidega seotud kuriteod	3	5	1	1
§183 Narkootilise ja psühhotroopse aine väikeses koguses ebaseaduslik käitlemine	0	2	0	0
Avastatud	0	2	0	0
§184 Narkootilise ja psühhotroopse aine suures koguses ebaseaduslik käitlemine	3	0	1	1
Avastatud	1	1	1	1
§185 Narkootilise ja psühhotroopse aine edasiandmine nooremale kui 18.a-le isikule	0	0	0	0
Avastatud	0	0	0	0
§186 Narkootilise ja psühhotroopse aine ebaseaduslikule tarvitamisele kallutamine	0	0	0	0
Avastatud	0	0	0	0
§187 Alaealise kallutamine narkootilise ja psühhotroopse aine ja muu uimastava toimega aine ebaseaduslikule tarvitamisele	1	0	0	0
Avastatud	1	0	0	0
§188 Unimaguna, kanepi ja kokapõõsa ebaseaduslik kasvatamine	3	2	0	0
Avastatud	1	2	0	0

Lisa 9. Võru maakonnas kriminaalkoodeksi järgi registreeritud narkokuriteod aastatel 2001-2002

Kriminaalkoodeksis sätestatud narkokuriteod	2001	2002
Narkokuriteod kokku § 202^2, 202^3, 202^4, 202^5, 209^2, 210^1, 210^2, 210^3, 210^4	6	11
§ 202^2 Alaealise kallutamine narkootilise v. psühhotroopse aine tarvitamisele	0	0
§ 202^3 Kallutamine narkootilise v. psühhotroopse aine tarvitamisele	0	0
§ 202^4 Alaealise kaasatõmbamine ravimi või muu uimastava toimega aine mittemeditsiinilisele tarvitamisele	0	0
§ 202^5 Narkootilise v. psühhotroopse aine ebaseaduslik omandamine v. hoidmine v. narkootilise v. psühhotroopse aine tarvitamine arsti ettekirjutiseta	2	8
Avastatud	2	8
§ 209^2 Narkootilise või psühhotroopse aine valmistamine, tootmise, omandamise, hoidmise, arvestamise, väljastamise, veo v. edasisaatmise eeskirjade rikkumine	0	0
§ 210^1 Narkootilise või psühhotroopse aine ebaseaduslik valmistamine, ümbertöötamine, vedu v. edasisaatmine edasiandmise eesmärgita	0	0
Avastatud	0	0
§ 210^2 Narkootilise või psühhotroopse aine ebaseaduslik valmistamine, ümbertöötamine, vedu v. edasisaatmine edasiandmise eesmärgil	4	3
Avastatud	4	3
§ 210^3 Narkootilise või psühhotroopse aine röövimine	0	0
§ 210^4 Unimaguna v. kanepi ebaseaduslik külvamine v. kasvatamine	0	0
Avastatud narkokuriteod kokku	6	11
Alaealiste poolt toime pandud	0	1

Lisa 10. Võru maakonnas karistusseadustiku järgi registreeritud narkokuriteod aastatel 2002-2006

Karistusseadustikus sätestatud narkokuriteod	2002	2003	2004	2005	2006
Narkootikumidega seotud süüteod § 183; 184 lg1-4; 185-190	1	5	5	19	5
Avastatud narkootikumidega seotud kuriteod	1	5	5	18	4
§183 Narkootilise ja psühhotroopse aine väikeses koguses ebaseaduslik käitlemine	1	3	3	3	3
Avastatud	1	3	3	3	4
§184 Narkootilise ja psühhotroopse aine suures koguses ebaseaduslik käitlemine	0	1	2	12	2
Avastatud	0	1	2	11	0
§185 Narkootilise ja psühhotroopse aine edasiandmine nooremale kui 18.a-le isikule	0	0	0	3	0
Avastatud	0	0	0	3	0
§186 Narkootilise ja psühhotroopse aine ebaseaduslikule tarvitamisele kallutamine	0	0	0	0	0
Avastatud	0	0	0	0	0
§187 Alaealise kallutamine narkootilise ja psühhotroopse aine ja muu uimastava toimega aine ebaseaduslikule tarvitamisele	0	0	0	0	0
Avastatud	0	0	0	0	0
§188 Unimaguna, kanepi ja kokapõõsa ebaseaduslik kasvatamine	0	1	0	1	0
Avastatud	0	1	0	1	0

Lisa 11. Valga maakonnas kriminaalkoodeksi järgi registreeritud narkokuriteod aastatel 2001-2002

Kriminaalkoodeksis sätestatud narkokuriteod	2001	2002
Narkokuriteod kokku § 202^2, 202^3, 202^4, 202^5, 209^2, 210^1, 210^2, 210^3, 210^4	3	2
§ 202^2 Alaealise kallutamine narkootilise v. psühhotroopse aine tarvitamisele	0	0
§ 202^3 Kallutamine narkootilise v. psühhotroopse aine tarvitamisele	0	0
§ 202^4 Alaealise kaasatõmbamine ravimi või muu uimastava toimega aine mittemeditsiinilisele tarvitamisele	0	0
§ 202^5 Narkootilise v. psühhotroopse aine ebaseaduslik omandamine v. hoidmine v. narkootilise v. psühhotroopse aine tarvitamine arsti ettekirjutiseta	3	1
Avastatud	2	2
§ 209^2 Narkootilise või psühhotroopse aine valmistamine, tootmise, omandamise, hoidmise, arvestamise, väljastamise, veo v. edasisaatmise eeskirjade rikkumine	0	0
§ 210^1 Narkootilise või psühhotroopse aine ebaseaduslik valmistamine, ümbertöötamine, vedu v. edasisaatmine edasiandmise eesmärgita	0	0
Avastatud	0	0
§ 210^2 Narkootilise või psühhotroopse aine ebaseaduslik valmistamine, ümbertöötamine, vedu v. edasisaatmine edasiandmise eesmärgil	0	1
Avastatud	0	1
§ 210^3 Narkootilise või psühhotroopse aine röövimine	0	0
§ 210^4 Unimaguna v. kanepi ebaseaduslik külvamine v. kasvatamine	0	0
Avastatud narkokuriteod kokku	2	3
Alaealiste poolt toime pandud	0	0

Lisa 12. Valga maakonnas karistusseadustiku järgi registreeritud narkokuriteod aastatel 2002-2006

Karistusseadustikus sätestatud narkokuriteod	2002	2003	2004	2005	2006
Narkokuriteod kokku §183; 184 lg1-4; 185-190	3	5	9	16	4
Avastatud narkootikumidega seotud kuriteod	3	4	9	14	2
§183 Narkootilise ja psühhotroopse aine väikeses koguses ebaseaduslik käitlemine	0	0	8	9	1
Avastatud	0	0	8	8	0
§184 Narkootilise ja psühhotroopse aine suures koguses ebaseaduslik käitlemine	0	2	0	2	3
Avastatud	0	1	0	1	2
§185 Narkootilise ja psühhotroopse aine edasiandmine nooremale kui 18.a-le isikule	0	2	0	4	0
Avastatud	0	2	0	4	0
§186 Narkootilise ja psühhotroopse aine ebaseaduslikule tarvitamisele kallutamine	3	0	1	0	0
Avastatud	3	0	1	0	0
§187 Alaealise kallutamine narkootilise ja psühhotroopse aine ja muu uimastava toimega aine ebaseaduslikule tarvitamisele	0	0	0	0	0
Avastatud	0	0	0	0	0
§188 Unimaguna,kanepi ja kokapõõsa ebaseaduslik kasvatamine	0	1	0	1	0
Avastatud	0	1	0	1	0

Lisa 13. Lõuna Politseiprefektuuri territooriumil kriminaalkoodeksi järgi registreeritud narkokuriteod aastatel 2001-2005

Kriminaalkoodeksis sätestatud narkokuriteod	2001	2002	2003	2004	2005
Narkokuriteod kokku § 202^2, 202^3, 202^4, 202^5, 209^2, 210^1, 210^2, 210^3, 210^4	168	172	7	2	1
§ 202^2 Alaealise kallutamine narkootilise v. psühhotroopse aine tarvitamisele	0	1	0	0	0
§ 202^3 Kallutamine narkootilise v. psühhotroopse aine tarvitamisele	0	0	0	0	0
§ 202^4 Alaealise kaasatõmbamine ravimi või muu uimastava toimega aine mittemeditsiinilisele tarvitamisele	0	0	0	0	0
§ 202^5 Narkootilise v. psühhotroopse aine ebaseaduslik omandamine v. hoidmine v. narkootilise v. psühhotroopse aine tarvitamine arsti ettekirjutiseta	46	45	2	0	0
Avastatud	35	47	2	0	0
§ 209^2 Narkootilise või psühhotroopse aine valmistamine, tootmise, omandamise, hoidmise, arvestamise, väljastamise, veo v. edasisaatmise eeskirjade rikkumine	0	0	0	0	0
§ 210^1 Narkootilise või psühhotroopse aine ebaseaduslik valmistamine, ümbertöötamine, vedu v. edasisaatmine edasiandmise eesmärgita	11	1	0	0	0
Avastatud	12	4	0	0	0
§ 210^2 Narkootilise või psühhotroopse aine ebaseaduslik valmistamine, ümbertöötamine, vedu v. edasisaatmine edasiandmise eesmärgil	92	117	5	2	1
Avastatud	86	100	4	0	0
§ 210^3 Narkootilise või psühhotroopse aine röövimine	0	0	0	0	0
§ 210^4 Unimaguna v. kanepi ebaseaduslik külvamine v. kasvatamine	0	8	0	0	0
Avastatud narkokuriteod kokku	145	166	6	2	1
Alaealiste poolt toime pandud	10	16	0	0	0

Lisa 14. Lõuna Politseiprefektuuri territooriumil karistusseadustiku järgi registreeritud narkokuriteod aastatel 2002-2006

Karistusseadustikus sätestatud kuriteod	2002	2003	2004	2005	2006
Narkokuriteod kokku § 183; 184 lg1-4; 185-190	30	178	150	282	190
Avastatud narkootikumidega seotud kuriteod	20	164	152	264	177
§183 Narkootilise ja psühhotroopse aine väikeses koguses ebaseaduslik käitlemine	14	75	49	77	18
Avastatud	11	70	51	72	18
§184 Narkootilise ja psühhotroopse aine suures koguses ebaseaduslik käitlemine	12	81	84	151	135
Avastatud	6	74	86	141	121
§185 Narkootilise ja psühhotroopse aine edasiandmine nooremale kui 18.a-le isikule	0	9	2	46	28
Avastatud	0	8	1	46	27
§186 Narkootilise ja psühhotroopse aine ebaseaduslikule tarvitamisele kallutamine	3	1	1	0	1
Avastatud	3	1	1	0	1
§187 Alaealise kallutamine narkootilise ja psühhotroopse aine ja muu uimastava toimega aine ebaseaduslikule tarvitamisele	0	1	1	0	5
Avastatud	0	1	1	0	5
§188 Unimaguna, kanepi ja kokapõõsa ebaseaduslik kasvatamine	1	11	10	8	3
Avastatud	0	10	9	5	5

Lisa 15. Tartu maakonnas ära võetud narkootiliste ainete kogused aastatel 2001-2003

Aine	2001	2002	2003
Amfetamiin	124	34	31
Kokaiin	0,4	0	0
Ecstasy	27	144	161
Kanep	17300	139	2290
Unimagun	9308	10853	13668
LSD	0	0	0
GHB	0	0	289

Lisa 16. Jõgeva maakonnas ära võetud narkootiliste ainete kogused aastatel 2001-2003

Aine	2001	2002	2003
Amfetamiin	78	9	3
Kokaiin	8	0	0
Ecstasy	6	14	20
Kanep	31	72	0
Unimagun	12775	3695	10731
LSD	0	0	0
GHB	0	0	0

Lisa 17. Viljandi maakonnas ära võetud narkootiliste ainete kogused aastatel 2001-2003

Aine	2001	2002	2003
Amfetamiin	20	21	211
Kokaiin	0	0	6
Ecstasy	21	20	95
Kanep	1094	1163	12467
Unimagun	0	0	0
LSD	0	0	0
GHB	0	0	0

Lisa 18. Põlva maakonnas ära võetud narkootiliste ainete kogused aastatel 2001-2003

Aine	2001	2002	2003
Amfetamiin	2	7	2
Kokaiin	0	0	0
Ecstasy	2	31	0
Kanep	7	0	1140
Unimagun	0	0	12868
LSD	0	0	0
GHB	0	0	0

Lisa 19. Võru maakonnas ära võetud narkootiliste ainete kogused aastatel 2001-2003

Aine	2001	2002	2003
Amfetamiin	82	2	5
Kokaiin	0	0	0
Ecstasy	17	0	31
Kanep	0	1240	7
Unimagun	0	0	0
LSD	0	0	0
GHB	0	0	0

Lisa 20. Valga maakonnas ära võetud narkootiliste ainete kogused aastatel 2001-2003

Aine	2001	2002	2003
Amfetamiin	173	0	11
Kokaiin	0	0	2
Ecstasy	8	0	3
Kanep	1291	12700	575
Unimagun	0	0	0
LSD	0	0	0
GHB	0	0	0

Lisa 21. Lõuna Politseiprefektuuris ära võetud narkootiliste ainete kogused aastatel 2004-2006

Aine	2004	2005	2006
Amfetamiin	377	201	1722
Kokaiin	1	50	10
Ecstasy	359	226	2507
Kanep	4257	21986	10733
Unimagun	29782	1522	0
LSD	0	0	187
GHB	0	0	0